

ÍNDEXS

ÍNDIX BIBLIOGRÀFIC

- AL-MAKKARI, Ahmed Ibn Mohamed: *The History of the Mohammedan Dynasties in Spain*. Trad. per Pascual de Gayangos. — Londres, 1843.
- ALART: *Colección diplomatique, Cartulaire Roussillonais, Privilèges et titres concernant l'histoire du Roussillon*.—Perpinyà, 1978-1880,
- ALBERTINI, Eugène: *Sculptures antiques du Conventus Tarraconensis*. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1911-1912.)
- *Les divisions administratives de l'Espagne romaine*. — Paris, 1923.
- *L'empire romain*. (Peuples et civilisations, vol. IV.) — Paris, 1929.
- ALBIÑANA Y DE BORRÁS, Juan Francisco i BOFARULL Y BROCA, Andrés de: *Tarragona monumental o sea descripción histórica y artística de todas sus antigüedades y monumentos*. — Tarragona, 1849.
- Album pintoresc monumental de Catalunya*. Segona col·lecció. — Barcelona, 1879.
- ALTMANN, WALTER: *Die römischen Grabaltäre der Kaiserzeit*. — Berlin, 1905.
- Anuario Histórico Valenciano*, vol. de 1888-89.
- ARCO, Angel del: *Nuevas lápidas romanas de Tarragona*. (Boletín de la Real Academia de la Historia, XLIII, Madrid, 1903, págs. 453-455.)
- *Vegeu, HERNÁNDEZ SANAHUJA*.
- ARCO, Luis del: *Guía artística y monumental de Tarragona*. — Tarragona, 1906.
- ARISTÒTIL: *Política*.
- AUSONI: *Ordo nobilium urbium*.
- *Epístola XXIII a Paulí*.
- AVIENUS: *Ora Maritima* (Periplo massaliota del siglo VI a. de J. C.) junto con los demás testimonios anteriores al año 500 a. de J. C. Edición de A. Schulten. — Barcelona, 1922. (Fontes Hispaniae Antiquae, fascicle I.)
- BALARI JOVANY, José: *Orígenes históricos de Cataluña*. — Barcelona, 1899.
- BELTRAN, Pio: *V. TULLA*.
- BERLANGA, M. de: *Estudios epigráficos de las pequeñas inscripciones jurídicas romano-hispanas* (Revista de la Asociación Artístico-Arqueológica Barcelonesa, IV. Barcelona, 1903-1905).
- Biblia. Exode*.
- BLANCHET, Adrien: *La Mosaïque*.—Paris, 1928.

- BOESWILLWALD, E., CAGNAT, R., BALLU, A.: *Timgad: Une cité africaine sous l'empire romain.* — Paris, 1905.
- BOFARULL, A. de: *Historia crítica civil y eclesiástica de Cataluña.* 7 vols. — Barcelona, 1876-1878.
- BOFARULL, P. de: *Los Condes de Barcelona vindicados.* — Barcelona, 1836.
- BONNET, Emile: *Antiquités et Monuments du département de l'Hérault (Géographie Générale du Département de l'Hérault, publiée par la Société Languedocienne de Géographie. Vol. III, fascicle II).* — Montpellier, 1905.
- BOSCH GIMPERA, Pere: *Excavacions romanes a Sabadell, (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1913-1914, pàgs. 858-861.)*
- *La necròpolis de Tarragona. (Gazeta de les Arts, 3, Juliol, 1924.)*
  - *Problemes d'història antiga i d'arqueologia tarragonina.* — Tarragona, 1925.
  - *Etnologia de la Península Ibèrica.* — Barcelona, 1932.
- BOSCH GIMPERA, P., SENENT IBÁÑEZ, J. J.: *La torre ibèrica de Lluçena del Cid. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-1920, pàg. 621.)*
- BOTET Y SISÓ, Joaquín: *Aquis Voconis. (Revista Histórica, III, Barcelona, 1876, pàgines 72-76.)*
- *Sepulturas antiguas recién descubiertas en el Mercadal de Gerona. (Revista de Gerona, XIV, Gerona, 1890, pàgs. 266-269, 289-295.)*
  - *Monumento romano de Lloret de Mar, villa de la provincia de Gerona. (Boletín de la Real Academia de la Historia, XX, Madrid, 1892, pàgines 218-226.)*
  - *Sarcófagos romano-cristianos esculpturados que se conservan en Cataluña.* — Barcelona, 1895.
- BOZARTE: *Disertación sobre los monumentos antiguos pertenecientes a las nobles artes de la pintura, escultura y arquitectura que se hallan en la ciudad de Barcelona.* — Madrid, 1786.
- BROCA, Guillermo M.^a de: *Reus: etimología de su nombre. Recientes descubrimientos. (Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, IV, Barcelona, 1907, pàgs. 8-14.)*
- BRUGUÉS i ESCUDER, C.: *V. PUIG I CADAFAALCH.*
- BRUTAILS, J. A.: *Stèles espagnoles. (Revue des Etudes Anciennes, XII, Bordeaux, 1910, pàgines 189-192.)*
- *Notes sobre l'art religiós del Rosselló (traducció de J. Massó i Torrents).* — Barcelona, 1901.
- CABRÉ AGUILÓ, J.: *Esteles ibèriques ornamentals del Baix Aragó. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-20, pàgs. 629-641.)*
- CABROL, Dom Fernand, i LECLERCQ, Dom Henri: *Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie. (Publicat fins a la lletra M.)* Paris, 1907-1931.
- CAGNAT, R., CHAPOT, V.: *Manuel d'Archéologie Romaine.* — Paris, 1916-1920.
- CAMPANY, Antonio de: *Memorias históricas sobre la Marina, Comercio y Artes de la antigua ciudad de Barcelona.* — Madrid, 1779-1792.
- CANIBELL, Eudald: *Algunes notícies referents a l'excursió a Altafulla. (Butlletí de l'Associació d'Excursions Catalana, I, Barcelona, 1879.)*
- CANINA: *L'architettura romana.* — Roma, 1830-1840.
- CARCOPINO, Jérôme: *La Basilique Pythagoricienne de la Porte Majeure.* — Paris, 1927.
- CARISTIE: *Monuments antiques d'Orange.* — Paris, 1856.

- CARRERAS Y CANDI, F.: Geografía General del Reino de Valencia.
— La ciutat de Barcelona (Geografía General de Catalunya, dirigida per F. Carreras Candi).
- CARTAILHAC, E.: Les âges préhistoriques de l'Espagne et du Portugal.—Paris, 1886.
— Monuments primitifs des Iles Baléares.—Toulouse, 1892.
- CAVEDA: Ensayo histórico sobre la arquitectura española.— Madrid, 1848.
- CEÁN-BERMÚDEZ, Juan Agustín: Sumario de las antigüedades romanas que hay en España, en general las pertenecientes a las Bellas Artes. — Madrid, 1832.
— V. LLAGUNO AMIROLA, E.
- CELLES: Memoria sobre el colosal templo de Hércules y noticia de sus planos. Extracte en l'Apèndix núm. 2 del volum I de *Cataluña de l'obra España, sus monumentos y artes*. V. PIFERRER.
- CÉSAR, Juli: Commentarii de bello civili.
- CHABRET, Antonio: Sagunto. Su historia y sus monumentos. — Barcelona, 1888.
- CHAPOT, V.: V. CAGNAT.
- CHOISY, A.: L'art de bâtir chez les romains. — Paris, 1873.
— Histoire de l'Architecture, — Paris, 1903.
— V. VITRUBI.
- CIAMPINI: Vetera monumenta in quibus musiva opera illustrantur. 3 vols. — Roma, 1747.
- COLOMINES ROCA, J., El forn ibèric de Fontscaldes. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-1920, pàgs. 602-604.)
— Els enterraments ibèrics dels Espleters a Salzadella. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-1920, pàgs. 616-619.)
— Habitació romana dels «Antigors» a les Salines de Santanyí. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-1920, pàg. 725.)
- Congrès Archéologique de France. XXVe session à Carcassonne, à Narbonne, à Perpignan et à Béziers en 1868. — Paris, 1869.
- CONSTANS, L. A.: Mosaïque de Carthage représentant les jeux du cirque. (Revue Archéologique, 5ème série, II, Paris, 1916, pàgs. 247-259.)
— Arles antique. (Bibliothèque des écoles françaises d'Athènes et de Rome publiée sous les auspices du Ministère de l'Instruction publique, fasc. 119). — Paris, 1921.
- COSTA, Joaquín: La poesía popular española y mitología y literatura celto-hispanas. — Madrid, 1881.
- CONTENAU, G. Manuel d'Archéologie orientale.—Paris, 1927-1931.
- COURAJOD, L.: Leçons professées à l'Ecole du Louvre (1887-1896). Origines de l'art roman et gothique.—Paris, 1890.
- COZZO, Giuseppe: Ingegneria romana. Maestranze romane. Strutture preromane. Strutture romane. Le costruzioni dell'anfiteatro Flavio. — Roma, 1928.
- DAREMBERG, Ch., SAGLIO, E.: Dictionnaire des antiquités grecques et romaines. — Paris, 1877-1912. 9 vols.
- DÉCHELETTE, Joseph: Les vases céramiques ornés de la Gaule Romaine (Narbonnaise, Aquitaine, Lyonnaise). — Paris, 1904.
— Manuel d'Archéologie préhistorique celtique et gallo-romaine. — Paris, 1908-1912.
- DELATTRE: La nécropole punique de Douïmes. — Paris, 1917.

- DELGADO, Antonio: Nuevo método de clasificación de las medallas autónomas de España. 3 vols. — Sevilla, 1873-1876.
- Antigüedades de Murviedro. (Boletín de la Real Academia de la Historia, I, Madrid, 1909, pàgs. 426-440.)
- DEVIC, Cl., VAISSETTE, J.: Histoire générale de Languedoc.—Toulouse, 1872-1892.
- DIDELOT, Ch.: Notes archéologiques sur la Catalogne. (Bulletin Monumental, LIV, Paris-Caen, 1888, pàgs. 44-61.)
- DIODOR DE SICILIA: Biblioteca històrica.
- DURM, J.: Die Baukunst der Etrusker und Römer. (Handbuch der Architektur, segona part, vol. 1.).
- ELIAS DE MOLINS, Antonio: Catálogo del Museo Provincial de Antigüedades de Barcelona. — Barcelona, 1888.
- ESPÉRANDIEU, Emile: Recueil général des bas-reliefs de la Gaule romaine. — Paris, 1908-1918. (Collection de documents inédits sur l'histoire de France publiés par les soins du Ministère de l'Instruction Publique.)
- ESTRABÓ: Geographicorum.
- FERNÁNDEZ GUERRA, Aureliano: El arco de Bará; los pueblos ilergetas y los cosetanos en la provincia tarraconense. (Ilustración Española y Americana, 1870.)
- FIGUERAS PACHECO: Provincia de Alicante (Geografía General del Reino de Valencia).
- FITA, Fidel: Estatua marmórea de estilo griego recién hallada en Barcelona. (Revista Histórica Latina, II, Barcelona, 1875, pàgs. 193-195.)
- Antiguas murallas de Barcelona. (Revista Histórica, III, Barcelona, 1876, pàgs. 1-13 i següents.)
- Lápidas romanas recién halladas en Barcelona. (Revista Histórica, III, Barcelona, 1876, pàg. 129.)
- Miliario romano e inscripciones hebreas de Gerona. (Revista Histórica, III, Barcelona, 1876, pàgs. 135-138.)
- Templo de Sérapis en Ampurias. (Boletín de la Real Academia de la Historia, III, Madrid, 1883, pàgs. 124-129.)
- Antigüedades romanas de Valencia. (Boletín de la Real Academia de la Historia, III, Madrid, 1883, pàgs. 51-64.)
- Nuevas inscripciones de Caldas de Malavella, Herramélluri y Astorga. (Boletín de la Real Academia de la Historia, XLIV, Madrid, 1904, pàgs. 81-94.)
- Lápidas romanas de Caldas de Montbuy. (Boletín de la Real Academia de la Historia, XLIV, Madrid, 1904, pàgs. 179-190.)
- FLORESCU, G. R.: I monumenti funerari della «Dacia superior». (Ephemeris Dacoromana. Anuario della scuola romana di Roma, IV, Roma, 1930.)
- FLÓREZ, Henrique: España Sagrada. Theatro-geographico-historico de la Iglesia de España. Origen, divisiones y términos de todas sus provincias. Antigüedad, traslaciones y estado antiguo y presente de sus sillas en todos los Dominios y España y Portugal. Con varias dissertaciones críticas para ilustrar la Historia Eclesiástica de España. — Madrid, 1747-1850.
- FONT Y SAGUÉ, Norbert: Troballes arqueològiques de Caldes de Malavella (Ilustració Catalana, I, Barcelona, 1903, pàgs. 287-290.)
- Caldas de Malavella y su manantial «Els Bullidors». Descripción científico-histórica. — Barcelona, 1904.

- FREIXE, Jacques:** La voie romaine du Roussillon et ses embranchements. (Congrès Archéologique de France. LXXIII session de Carcassone et Perpignan, Paris-Caen, 1907, pàgs. 485-508.)
- FRONTÍ, Sexti Juli:** De aquaeductibus urbis Romae commentarius.
- FURTWÄNGLER, Adolf:** Aegina: Das Heiligtum der Aphaia. — München, 1906.
- FUSTEL DE COULANGES:** Histoire des Institutions politiques de l'ancienne France, I. La Gaule romaine. Complété par Camille JULLIAN. — Paris, 1891.
- GARRUCCI:** Storia dell'arte cristiana. — Prato, 1873-1881.
- GAUCKLER, Paul:** L'archéologie de la Tunisie. — Paris, 1897.
- GAYANGOS, Pascual de:** V. AL-MAKKARI.
- GIRBAL, Enric Claudi:** Sepulcre romà en los encontorns de Girona. (Anuari de l'Associació d'Excursions Catalana, II, 1882, Barcelona, 1883. pàgs. 527-530.)
- GÓMEZ, Nicolás Primitivo:** El mosaico de la villa hispano-romana del Pouaig de Moncada, en el Museo Provincial de Valencia (Archivo de Arte Valenciano, IX, Valencia, 1923).
- GONZÁLEZ SIMANCAS:** Excavaciones de Sagunto. (Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades, 48, Madrid, 1923.)
- Sagunto. — Barcelona, 1929.
- GRAELLS, Ignasi:** Descripción de la villa de Caldas de Montbuy. (Memòria inèdita existent a la Biblioteca de l'Acadèmia de la Història de Madrid.)
- GROUSSET, René:** Etude sur l'histoire des sarcophages chrétiens. — Paris, 1885. (Bibliothèque des Ecoles françaises d'Athènes et de Rome, fasc. 42.)
- GSELL, Stéphane:** Les monuments antiques de l'Algérie. 2 vols. — Paris, 1901.
- GUDIOL, Joseph:** L'Ausa romana y el seu temple. (Biblioteca d'autors vigatans, III.)— Vich, 1907.
- HÉBRARD, E., i ZEILLER, J.:** Spalato. Le palais de Dioclétien.—Paris, 1912.
- HERNÁNDEZ SANAHUJA, Buenaventura:** Historia de Tarragona desde los más remotos tiempos hasta la época de la restauración cristiana. Editada, anotada y continuada hasta nuestros días por Emilio MORERA. — Tarragona, 1892.
- Catálogo del Museo Arqueológico de Tarragona, con la clasificación hecha en 1878. Continuado hasta el presente y precedido de una reseña histórica sobre su fundación, vicisitudes y acrecentamiento por Angel del ARCO. — Tarragona, 1894.
- HÉRON DE VILLEFOSSE, Antoine:** Le sacrifice d'Iphigénie sur une mosaïque d'Espagne. (Bulletin de la Société des Antiquaires de France, Paris, 1892, pàgines 188-193.)
- HILLER VON GAERTRINGEN, F.:** Die Insel Thera in Altertum und Gegenwart mit Ausschluss der Nekropolen. Thera: Untersuchungen, Vermessungen und Ausgrabungen in den Jahren 1895-1902. Vol. I, Berlin, 1899.
- HIRSCHFELD, Otto:** Inscriptiones Galliae Narbonensis Latinae. (Corpus Inscriptionum Latinarum, XII.) — Berlin, 1888.
- HÜBNER, E.:** Mosaico di Barcellona raffigurante giuochi circenci. (Bolletino dell'Istituto archeologico di Roma, 1860.)
- Inscriptiones Hispaniæ Christianæ.—Berlin, 1871.
- Inscriptiones Hispaniæ Latinæ. (Corpus Inscriptionum Latinarum, II.) — Berlin, 1869.
- La Arqueología de España. — Barcelona, 1888.

- HÜBNER, E.: Monumentos epigráficos de las Islas Baleares. (Boletín de la Real Academia de la Historia, XII, Madrid, 1888.)
 — Monumenta linguae iberica. — Berlin, 1893.
- ISIDOR, Sant: Etymologiarum libri XX.
- JUVENAL: Satiræ.
- KING, Georgiana Goddard: V. STREET.
- LABORDE, A. de: Voyage pittoresque et historique de l'Espagne par A. de LABORDE et une Société de Gens de Lettres et d'Artistes de Madrid. — Paris, 1806-1820.
- LAFAYE, Georges: Histoire du culte des divinités d'Alexandrie Serapis, Isis, Harpocrate et Anubis hors de l'Égypte depuis les origines jusqu'à la naissance de l'école néo-platonicienne. (Bibliothèque des Ecoles françaises d'Athènes et de Rome, XXXIII.) — Paris, 1884.
- LANCKORONSKY, Carl, NIEMANN, G., PETERSEN, E.: Les Villes de la Pamphylie et de la Pisidie. Traduit par M. Colardeau. — Paris, 1890.
- LAVEDAN, Pierre: Dictionnaire illustré de la Mythologie et des antiquités grecques et romaines. — Paris, 1931.
- LE BLANT: L'Épigraphie chrétienne en Gaule et dans l'Afrique romaine. — Paris, 1890.
- LECLERCQ, Manuel d'Archéologie chrétienne. — Paris, 1907.
 — V. CABROL.
- LIVI, Titus: Historiarum libri XXXV.
- LUCÀ: Pharsalia.
- LLAGUNO AMIROLA, E.: Noticias de los Arquitectos y Arquitectura de España desde su Restauración. Notas, adiciones y documentos por Juan Agustín CEAN-BERMÚDEZ. — Madrid, 1829.
- LLANAS, Eduardo: Observaciones acerca de la utilidad que la geografía catalano-romana puede reportar de las investigaciones arqueológicas. Discursos leídos ante la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona en la recepción pública del Rdo. P. Eduardo LLANAS, escolapio, el día 5 de Abril de 1891. — Barcelona, 1891.
- LLETGET, Tomàs: Excursió a Caldas de Malavella. (Anuari de l'Associació d'Excursions catalana, I, 1881, Barcelona, 1882, pàgs. 156-173.)
- LLORENTE, Teodoro: Valencia (en «España, sus monumentos y artes, su naturaleza e historia»)
- MARCA, Pere de: Marca Hispanica sive limes Hispanicus. — Paris, 1688.
- MARCIAL: Epigrammaton libri XIV.
- MARTÍNEZ ALOY, José: Provincia de Valencia (Geografía General del Reino de Valencia, dirigida por F. Carreras y Candi).
- MARTORELL, Jeroni: Arqueologia de la Falsa Braga de Tarragona. (Butlletí del Centre Excursionista de Tarragona, XLIII, Barcelona, 1933.)
- MARTORELL Y PEÑA, A.: Apuntes arqueológicos. — Barcelona, 1879.
- MAS Y CASAS: Ensayos históricos sobre Manresa. — Manresa, 1882.
- MASPONS Y LABRÓS, Francisco: De Mollet a Bigas. (Anuari de l'Associació d'Excursions Catalana, II, 1882, Barcelona, 1883, pàgs. 197-226.)
- MÉLIDA, J. R.: Iberia arqueológica ante-romana. Discurso. — Madrid, 1906.
 — El teatro romano de Mérida. (Tiratge apart de la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos.) — Madrid, 1915.

- MÉLIDA, J. R.: Memoria acerca del mosaico romano descubierto en el presente año en la heredad llamada Torre de Bell-lloch, situada en el llano de esta Ciudad. — Gerona, 1876.
- MERZARIO, Giuseppe: I Maestri Comacini, I. — Milano, 1893.
- MILÁ Y FONTANALS, M.: Apuntes históricos sobre Olérdola. (Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, II, 1868.)
- MONTSALVATGE, Francisco: Monasterio de Santa María de Arles. (Noticias históricas, VII.) — Olot, 1896.
- Monumenta Germaniæ Historica.
- Monumentos arquitectónicos de España. Madrid, 1859-1886.
- MORERA, Emili: Tarragona antigua y moderna. — Tarragona, 1894.
- V. HERNÁNDEZ SANAHUJA.
- MUÑOZ: Disertación histórica sobre el pavimento que se descubrió en Murviedro. (Manuscrit de la Biblioteca de la Academia de la Historia de Madrid.)
- NAVASCUÉS, Joaquín M.^a de: Tarragona. — Barcelona, 1929.
- NIEMANN, G.: V. LANCKORONSKY.
- NOGARA, B.: I mosaici antichi conservati nei palazzi pontifici del Vaticano e del Laterano.—Milano, 1910.
- OLIVA, Cosme: V, TULLA.
- OVIDI: Fastorum libri VI.
- PAGÉS Y RUEDA, Pere: Excursió a Caldes de Malavella. (Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya, IV, Barcelona, 1894, pàg. 109).
- PALLARÈS, Maties: Excavacions a Olérdola (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-1920, pàgs. 598-599.)
- PARIBENI, R.: Villa rustica rinvenuta nella contrada Centopiedi, al Tirone. (Atti della R. Accademia dei Lincei, anno 300, 1903, Roma, 1904, serie V, Classe di scienze morali, storiche e filologiche, vol XI, parte 2.ª. Notizie degli scavi, pàgs. 64-67.)
- PARIS, Pierre: Essai sur l'art et l'industrie de l'Espagne primitive.—Paris, 1903-1904.
- PAUSÀNIAS: Viatge històric a la Grècia.
- PELLICER PAGÈS, José María: Estudios históricos arqueológicos sobre Iluro, antigua ciudad de España Tarraconense, Región Layetana. — Mataró, 1887.
- PERROT, G., CHIPIEZ, Ch.: Histoire de l'Art dans l'antiquité.—Paris, 1882-1914.
- PETERSEN, E.: V. LANCKORONSKY.
- PHILADELPHUS, Alex: Un chef d'oeuvre de la sculpture grecque en Catalogne. L'Esculape d'Emporion dans le Musée Archéologique de Barcelone. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1927-1931, pàgs. 60-68.)
- PI Y MARGALL: V. PIFERRER.
- PI Y ARIMÓN: Barcelona antigua y moderna. — Barcelona, 1854.
- PIFERRER, Pablo: Principado de Cataluña (en «Recuerdos y Bellezas de España»). —Barcelona, 1839.
- Mallorca (en «Recuerdos y Bellezas de España»).—Barcelona, 1842.
- PIFERRER, Pablo, PI MARGALL, Francisco: Cataluña. — Con notas y adiciones de D. Antonio AULESTIA PIJOÁN. 2 vols. (España. Sus monumentos y artes. Su naturaleza e historia.) — Barcelona, 1884.
- PLINI: Historiæ Naturalis libri XXXVII.
- PLINI EL JOVE: Epistolarum libri X.

- PLUTARC: Vides paral·leles. Marsellus.
- POLIBI: *Historiæ*.
- POMPONI MELA: *De situ orbis*.
- PONS DE ICART, Luis: Libro de las grandezas y cosas memorables de la ciudad de Tarragona. — Lérida, 1572.
- PONZ, Antonio: Viaje de España. En que se da noticia de las cosas más apreciables y dignas de saberse que hay en ella. 17 vols. — Madrid, 1776-1792.
- POULSEN, Frederik: Sculptures antiques des musées de province espagnols. — Copenhague, 1933.
- PRAT, Francesc: Descripció i estudi d'un aqüeducte romà trobat a Pineda. (Inèdit.)
- PRUDENCI, Aureli Clement: *Peristephanon*.
- PUIG I CADAFALCH, J.: Els temples d'Empúries. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1911-1912, pàgs. 303-322.)
- Mosaich ab representacions de peixos, descobert a Empúries. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1911-1912, pàgs. 676-678.)
  - El sepulcre romà de Corbins. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1913-1914, pàg. 866.)
  - El forn de ceràmica de Sant Martí Sarroca. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-1920, pàg. 721.)
  - La colònia grega d'Empúries. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-1920, pàgs. 694-712.)
  - Les cases emporitanes (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans 1915-1920, pàgina 700).
  - Teatre romà de Tarragona. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-20, pàgs. 712-717.)
  - Els mosaics de Tossa. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1915-1920, pàgina 719.)
  - Les excavacions d'Empúries. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1921-1926, pàgs. 81-84.)
  - Sarcòfags pagans en la necròpolis de Tarragona. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1921-1926, pàgs. 100-103.)
  - El sepulcre de Lucius Emilius Lupus de Fabara. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1921-1926, pàgs. 84-89.)
  - El sepulcre de Miralp. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1921-1926, pàgina 89.)
  - Sepulcres d'Alcover. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1921-1926, p. 89.)
  - Necròpolis cristiana de Tarragona (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1921-1926, pàgs. 104-109).
  - Les excavacions d'Empúries. (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1927-1931, pàgs. 56-59.)
  - El temple romà de Barcino: Descoberta d'elements de la cornisa (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1927-1931, pàgs. 89-97).
- PUIG I CADAFALCH, J., BRUGUÉS I ESCUDER, C.: Estudi de Arqueologia arquitectònica sobre'l Sepulcre romà de Fabara anomenat «la casa dels moros». — Memòria que obtingué el premi de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques en los Jochs Florals de Barcelona de l'any 1888. — Barcelona. 1892.

- PUIGGARÍ, José: Fachada romana delante de la capilla de San Cristóbal. (Revista de Cataluña, I, Barcelona, 1862.)
- PUJOL Y CAMPS, Celestino: La costa ilergética y las thermas de Calafell. (Boletín de la Real Academia de la Historia, VI, Madrid, 1885, pàgs. 163-181.)
- QUADRADO, J. M.: Recuerdos del Real Palacio de Mallorca.—Palma de Mallorca, 1860.
— Islas Baleares. Barcelona, 1888 (en «España, sus monumentos y artes, su naturaleza e historia»).
- RADA Y DELGADO, Juan de Dios de la: Antigüedades Romanas. Mosaico descubierto en las ruinas del «Palau» de Barcelona. (El Museo Universal, VI, Madrid, 1862, pàgs. 58-59 i 66-67.)
- RAVENTÓS, R., RUBIÓ, N. M.: L'arc de Barà, gràfics i mides. — Barcelona, 1931.
- REINACH, Salomon: La touffe de cheveux sincipitale. (Gazette de Beaux Arts, II de 1929, pàgs. 1-9.)
- RENAN: Mission de Phénicie. — Paris, 1864.
- RIBAS I BERTPAN: El temple romà d'Iluro. (La Paraula Cristiana, Barcelona, 1928.)
- RICH, Anthony: Dictionnaire des antiquités romaines et grecques. Traducció de l'anglès per CHERUEL. — Paris, 1861.
- RICHTER, Otto: Über antike Steinmetzzeichen. Fünfundvierzigstes Programm zum Winckelmannsfeste der Archaeologische Gesellschaft zu Berlin.—Berlin, 1885.
- RIEMANN, O.: La vie antique. — Paris, 1885.
- ROBERT, Carl: Die antiken Sarkophag-Reliefs. Im Auftrage des Kaiserlich Deutschen Archaeologischen Instituts mit Benutzung der Vorarbeiten von Friedrich Matz herausgegeben und bearbeitet von Carl ROBERT. — Berlin, 1890-1919.
- RODRÍGUEZ DE BERLANGA, M.: Los bronces de Osuna. — Málaga, 1873.
- ROGENT, E.: Santa María de Ripoll. Informe sobre las obras realizadas en la Basílica y las fuentes de la restauración.—Barcelona, 1887.
— San Cugat del Vallés. Apuntes histórico-críticos. —Barcelona, 1881.
— Monasterio de Sant Llorens de Munt. Memoria descriptiva. — Barcelona, 1900.
- ROMEY, Carlos: Historia de España. Trad. de A. Bergnes de las Casas. 2.ª edició. 4 vols. — Barcelona, 1839-1845.
- RUBIO DE LA SERNA, Juan: Noticia de una necrópolis ante-romana descubierta en Cabrera de Mataró. (Memorias de la Real Academia de la Historia, XI, Madrid, 1888, pàgs. 669-788).
- RUBIÓ, N. M.: V. RAVENTÓS.
- RUBIÓ I LLUCH, A.: Documents per a la història de la cultura catalana mig-eval. — Barcelona, 1908-1921.
- RUÉ DALMAU, A.: El puerto de Barcelona. — Barcelona, 1932.
- SAGLIO, E.: V. DAREMBERG.
- SAL-LUSTI: Fragmenta ex libris historiarum.
- SARTHOU CARRERES, Carlos: L'arch romà de Cabanes (Lo Rat Penat, any I, València, 1911, pàgs. 49-52.)
— Geografía General del Reino de Valencia. Provincia de Castellón.
- SCHOBER: Die römische Grabsteine von Noricum und Pannonien.
- SCHRAMMEN: Altertümer von Pergamon. — Berlin, 1906.
- SCHULTEN, A. Les pointes de lances représentées sur les stèles funéraires. (Bulletin Hispanique, XIV, Bordeaux-Paris, 1912, pàg. 196.)

- SCHULTEN, A.: *Hispania* (Geografía, Etnología, Historia). Traducció de P. Bosch Gimpera i Artigas Ferrando. — Barcelona, 1920.
- V, AVIENUS.
- SENENT IBÁÑEZ, J.: V. BOSCH GIMPERA.
- SERRA-RÀFOLS., J. de C.: *Forma Conventus Tarraconensis. I. Baetulo-Blanda*. (Memòries de l'Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, vol. I, fascicle 4.)—Barcelona, 1928.
- Les troballes escultòriques de la necròpolis romano-cristiana de Tarragona. (Gazeta de les Arts, 15, Maig, 1925.)
- Estatues femenines i fragments escultòrics diversos de la Necròpolis de Tarragona (Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, 1921-1926).
- El poblament prehistòric de Catalunya. (Enciclopèdia Catalunya, XV.) — Barcelona, 1930.
- SERRA VILARÓ, J.: *Estación ibérica, termas romanas y taller de «terra sigillata» en Solsona*. (Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades, n.º 63.) — Madrid, 1924.
- Excavaciones en la necròpolis romano-cristiana de Tarragona. (Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades, n.º 93.) Madrid, 1928.
- Excavaciones en la necròpolis romano-cristiana de Tarragona. (Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades, n.º 104.) — Madrid, 1929.
- Excavaciones en Tarragona. (Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades, núm. 116.) — Madrid, 1932.
- Les ciutats de fang romanes del Nord de l'Àfrica. — Tarragona, 1933.
- SERRALLACH, Leandro: *Monumentos romanos de Tarragona. Apuntes histórico-críticos de algunos de dichos monumentos*. — Barcelona, 1886.
- SILI: *Punicorum libri XVII*.
- SIRET, Enrique y Luis: *Las primeras Edades del metal en el sudeste de España*. — Barcelona, 1890.
- SOGLIANO, A.: *Villa romana in contrada detta Giuliana*. (Atti della R. Accademia dei Lincei, anno 294, 1897, Roma, 1898, serie V: Classe di Scienze morali, storiche e filologiche, vol. V, Notizie degli scavi, pàgs. 391-412.)
- STREET, G. E.: *Some account of Gothic Architecture in Spain* (editat per Georgiana Goddard King).—Londres, Toronto, 1912.
- SUETONI: *Claudius*.
- TÀCIT, P. Corneli: *De vita et moribus Julii Agricolaë*.
- *Annalium libri XVI*.
- TORRES Y TORRENS, Manuel: *Memorias o apuntes sobre la torre del Breny y castillo de Balsareny*. (Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, III, Barcelona, 1880, pàgs. 241-263.)
- TULLA, José, BELTRÁN, Pío, OLIVA, Cosme: *Excavaciones en la necròpolis romano-cristiana de Tarragona*. (Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades, número 88.) — Madrid, 1927.
- VAISSETE, J.: V. DEVIC.
- VALCÁRCEL PÍO DE SABOYA, Antonio: *Inscripciones y antigüedades del Reino de Valencia*. (Memorias de la Real Academia de la Historia, VIII, Madrid, 1852.)
- VARRÓ: *De re rustica libri III*.

- VENTURI, Adolfo: Storia dell'arte italiana, vol. I. — Milano, 1962.
- VIDAL, Pierre: Guide historique et pittoresque dans le département des Pyrénées-Orientales. — Perpignan, 1899.
- VILA CINCA, Joan: Memòria dels treballs realitzats en les excavacions dels voltants del Santuari de Nostra Senyora de la Salut de Sabadell. — Sabadell, 1913.
- VILAPLANA, Joaquín: Descubrimiento de un sepulcro romano en Corbins (Lérida), (Revista de la Asociación artístico-Arqueológica Barcelonesa, III, 1901-1902, Barcelona, 1902, pàgs. 42-47.)
- VILLANUEVA: Viaje literario a las iglesias de España (vols. V a XX). — Madrid, 1806-1851.
- VITRUBI: De Architectura. (Edició d'August Choisy.) — Paris, 1909.
- WIEGAND, Th.: Priene. Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895-1898 von Theodor WIEGAND und Hans SCHRADER unter mitwirkung von G. HUMMER, W. WILBERG, H. WINNEN feld, R. ZAHN. — Berlin, 1904.
- ZEILLER, J.: V. HÉBRARD.

ÍNDIX GEOGRÀFIC

- Adam-Klissi, trofeu, 184.
- Ador, hipocauste, 254, fig. 318.
- Ager (*Agger*), 60; muralles, 75, fig. 59; sarcòfag, 157, fig. 198.
- Agrigento, tomba de Theron, 137.
- Aigüesvives, sepulcre, 140, fig. 160.
- Alacant (*Lucentium*), 9; constructor de la muralla, 78; temple, 112.
- Albano, tomba en la via Appia, 137.
- Albenga, *Il pilone*. monument sepulcral, 137, fig. 152.
- Alcàzar do Sal (*Colonia Scalabitana*), 111.
- Alcover, sepulcre, 135, figs. 147-148.
- Alcúdia, teatre, 190, 203.
- Alexandria, 42; cultes egipcis, 91.
- Alfar, poblat ibèric, 31.
- Almazar, estela al Museu Arqueològic de Madrid, fig. 509.
- Almenara, temple, 111,
- Almeria, cultura, 8, 9, 30.
- Altafulla, pedrera, 272; voltes d'àmfores, 276, 294.
- Amélie-les-Bains, termes, 223, 230, 232, figura 288.
- Ametlla del Vallès, tapa de sarcòfag, 157, fig. 199.
- Amrith, sepulcres, 136.
- Antioquia, 42; mausoleu, 136.
- Aquæ Flavianæ*: V. El Hammam,
- Aquæ Voconia* o *Aquis Voconis*, V. Caldes de Malavella.
- Aquileia, 42; sepulcre, 143, fig. 172.
- Arles (*Arelate*, *Thelone*), 42, 43, 284, 289; altars, 147; anfiteatre, 205, 206, 284, figura 265; art, 391; cultes egipcis, 91; museu, V, 391; teatre, 189, 202, 203, 304, 326, figs. 360-362; via romana, 265.
- Arles del Tech: V. Amélie-les-Bains.
- Assís, temple, 313.
- Aspendos, teatre, 194, 195.
- Atenes, 42, 152; acrópolis, capitells arcaics, 305; dipylon, 28; stoa, 234, 235.
- Badalona (*Bætulo*), 60; arcs, 113, 114; casa romana, 252, fig. 314; estela ibèrica, 33, 34, 36, fig. 37; mosaics, 345, 356, 368, figs. 444, 446, 460-462, 479; sòl de petits maons, fig. 440; sòl de marbre, fig. 441; termes, 232.
- Bætulo*, V. Badalona.
- Barà, arc, 109, 175, 179, 297, 324, figures 232, 407, 324.
- Barcelona (*Barcino*), IV, VI, XII: aqüeducte, 262; altars funeraris, 146, figures 165, 180, 181; capitells, 316, 320, 322, 326, 334, figs. 388, 389, 437; carreus numerats, 272, fig. 333; citada pels autors llatins, 6, 40, 48; clau d'arc, fig. 420; columnes del carrer d'Avinyó, 325, 327, figs. 412-419, 422; cornisa, fig. 402; estàtues, 172, 185, 186. figures 241, 242; estela ibèrica, 33, 36, 388, fig. 36; fragments d'entaulament dòric, 304, figs. 258, 259; fris del temple, 321, 328, fig. 245; inscripcions, 62,

- figures 243, 244, fig. de la pàg. 188; làpides commemorant personatges, 48, 58, 78, 186, 220; làpides especificant un llegat, 45, 56; maons de secció afuada, 275; mil·liar, 268, fig. 332; mosaic representant un circ, 215, 216, 220, fig. 275; mosaic de Sant Miquel, 232, 271, 356, fig. 465; mosaic de les Tres Gràcies, 358, fig. 466; mosaic descobert per Rogent, 365, fig. 481; mosaic policrom, 364, fig. 475; muralles, 77, 78, 80, 297, figs. 72, 74; museus, V, XXVI, 391; pedreres de Montjuïc, 272; pintures murals, 335; pla de la ciutat, 61, 62, fig. 49; portal de la plaça Nova, 77, fig. 54; pòrtic del carrer de Viladecols, fig. 257; relleu, d'un sacrificador, fig. 118; sarcòfags, 143, 147, 153, 154, 165, 172, figs. 167-171, 182, 189-194, 207, 208, 212, fig. de la pàgina 174; teatre, 202, 203, 297, 326, figures 256-259, fig. de la pàg. 210; temple, VIII, IX, 82, 94-99, 116, 283, 310-313, 318, 322, 329, figs. 92-100, 385-391; termes, 223, 231, 232; trapezòphor, figura 319; urnes cineràries, 174, figs. 228-230; via romana 266; poblat ibèric al Guinardó, 37.
- Barcino*, V. Barcelona.
- Bausen, urna funerària, 384, fig. 529.
- Bellagarde (Castell de), trofeu, 184.
- Beziers, sarcòfag a Sainte-Aphrodise, 155, figura 196.
- Bilbilis*, V. Calatayud.
- Bizanci, V. Constantinoble.
- Boades, sepulcre, 136, fig. 149-151; vil·la, 291, 247, fig. 306. V. Torre del Breny.
- Bolonya, amfiteatre, 52.
- Bordeus, 40, 42.
- Boscoreale, vil·la, 240, 241, 243, fig. 296.
- Bosra, teatre, 194.
- Bovillæ*, circ, 211, fig. 269.
- Breny, V. Torre del Breny.
- Briteiros (Portugal), pedres de la *citania*, figura 530.
- Burriac, muntanya, 60, poblat ibèric, 14, 31, 32, 71.
- Cabanes (*Ildum*), arc de triomf, 175, 182, figures 238, 239.
- Cabeza de Griego, antefixa, 375.
- Cabrera de Mataró, necròpolis ibèrica, 32; enterrament d'àmfores, 173.
- Calaceit, estela ibèrica, fig. 39; Tossal Redó, poblat ibèric, 12, 36, fig. 12, 34.
- Calaceit (Sant Antoni), cambra inferior d'una casa, fig. 43.
- Calafell, pla de la vil·la, 240, 254, figura 297; via romana, 266.
- Calatayud (*Bilbilis*), 48.
- Caldes de Malavella, banys, 222, 225, figures 280-285; sepultures, 173.
- Caldes de Montbui, cultes egipcis, 91; inscripció, 186; pont, 267, fig. 330; termes, 223, 227-229, figs. 286, 287.
- Cal·lipolis*, V. Tarragona.
- Camprodon, monestir, descrit per Cavada, XV.
- Càpua, 42.
- Cartago, 40, 42, 43; dipòsit fet d'àmfores, 260; mosaic, 216, 366.
- Casseres, poblat ibèric de La Gessera, figures 7, 13.
- Castell Rosselló (*Ruscino*), via romana, 265.
- Castell Ruf, poblat ibèric, 71.
- Castellnou d'Ossor, torre romana, 72, figures 60-63.
- Castelló, 182; poblada per ibers, 9.
- Castrum Octavianum*, V. Sant Cugat del Vallès.
- Catània, 42.
- Cazailh, urnes cineràries, 384.
- Cazaux, urnes cineràries, 384.
- Cellecs, poblat ibèric, 71.
- Celsa, via romana, 266.
- Centelles, vil·la, 244, 245, figs. 295, 301-303.
- Cerro de los Santos (Montealegre), estàtues votives, 32, 37, 375.
- Cæsar Augusta*, V. Saragossa.
- Civitas Consonarum*, V. Coserans.
- Clauses, V. La Clusa.
- Claustra Pyrenæi*, V. La Clusa.
- Clausulas* o *Clausuras*, V. La Clusa.

Clusa, La, V. La Clusa.

Colonia Fabentia Iulia Augusta Pia Barcinò. V. Barcelona.

Colonia Scalabitana, V. Alcazar do Sal (Portugal).

Coll de Torre, vil·la romana, V. Boades.

Comminges (*Lugdunum Convenarum*), 379.

Constantinoble, XXX, 42.

Corbins, sepulcre, 126, 272, figs. 128, 129; obra de maó i de reble, 293.

Còrdova, mesquita, 331, 332, 334, fig. 435; pont, 267.

Corsà, mosaics, 367; figs. 492, 493.

Coserans (*Civitas Consonarum*), 379.

Cremona, 52.

Cretes, estela del Tossal de les Forques, fig. 38; mur d'«els castellans», 32, figura 35.

Dàcia, esteles, figs. 518-520.

Dayemus, sepulcre, 134; figs. 139-142.

Delos, capitells arcaics, 305.

Dènia, aqüeducte, 263.

Dertosa, V. Tortosa.

Djèmila, basílica, 64; *macellum*, 237; fàbrica de carreus petits amb grans pedres, 290, fig. 352.

Ebusus, V. Eivissa.

Efès, temple, 103, capitells arcaics, 305.

Egara, V. Terrassa.

Egina, altar, 87.

Eivissa, (*Ebusus*), 47, làpida referent a un aqüeducte, 47, 263; estàtua de Juno, 116.

El Far, poblat ibèric, 71.

El Hammam (*Aquæ Flavianæ*), banys, 224, fig. 279.

El Mèdol, pedrera romana, 272, fig. 334.

Eleusis, temple, misteris, 152.

Ellici o Illici, V. Elx.

Elna (*Illiberis*), via romana, 265.

Elx (*Ellici* o *Illici*) límit geogràfic d'aquest estudi, XIX; inscripció relativa al constructor d'un arc, 182; estàtua d'August, 116; temple de Juno, 112; via romana, 266.

Emeso (*Sampsiceramus*), mausoleu, 136.

Emporion, V. Empúries.

Empúries (*Emporion*), IX, 2, 6, 13; antefixa, fig. 336; capitells, 300, 301, figures 363-366, 368; carrer porticat, 329, figura 369; casa «Villanueva», figs. 451, 452; cases ciutadanes, 239; centre de comerç exterior, 9; cisternes, 257, figura 322; clavegueres, 263; cobertes de terra, 294; colònia de Marsella, 3; construcció de formigó, 291; — de maó cru, 273; — de maó cuit, 274; — de tàpia, 283; desembarc de Scipió, 38; forns de ceràmica, 280; fortificacions, 31; fris, 46; habitacions, 248-252, figs. 309-313; Illí, 4; llosa ibèrica al museu de Girona, 37, 376, fig. 44; mosaics de la casa «Villanueva» figs. 456, 458, 459; — dels peixos, 352; — perdut, 356, fig. 464; — del sacrifici d'Ifigènia, 352, figs. 115, 450; muralles, 76, 284, 291, figs. 68-71; *opus signinum*, 343, 345, 346, fig. 442; parets d'una casa romana en *opus reticulatum*, fig. 349; paviments dels edículs, figs. 448, 449; pintures murals, 338; pla de la ciutat, 65-68, 22-30, figures 29-33, 48, 53; *puteales*, fig. 367; sarcòfag, fig. 226, sepulcre, 142, figura 164; *stoa*; 233-235, figs. 289, 290; temples, 82-94, figs. 76-89; testa d'actor tràgic, fig. de la pàg. 204; turó de les Corts (necròpolis), 33; via romana, 266.

Erix, 40.

Fabara, sepulcre, 120-125, figs. 119-124; fàbrica de pedra picada, 283, 284; sustentacles i entaulament d'ordre divers, 297; ordre dòric decadent, 302-304, figures 373, 374; entaulament jònic de sepulcre, 308.

Fano, basílica, 110.

Far, El, V. El Far.

Field-Castor, forns de ceràmica, 276.

Figueres, via romana, 266.

Foceia, 22.

Fontscaldes, forn de ceràmica, 280.

Francfort del Main, forns de ceràmica, 276.

- Frejus, amfiteatre, 205.
 Gandhara, escultura de Buda, 161.
 Garin, urnes cineràries, 384.
 Gausach, urna cinerària, 384, fig. 528.
Gerunda, V. Girona.
 Gessera, La, V. Casseres.
 Girona (*Gerunda*), antefixa al Museu, procedent d'Empúries, fig. 336; capitells grecs d'Empúries al Museu, 300, 301; ciutat ibèrica, 15; estela funerària al Museu, 148, fig. 186; fortificacions, 60; inscripcions d'un fris d'Empúries al Museu, 46; mil·liar, 268; mosaic, representant un circ, 215, 218, 220, 358, figures 276, 277; muralles, 15, 31, 38, figures 21, 67; Museu episcopal, IV; Museu provincial, IV, 391; obra de maons circulars, 274; pintures murals, 335; pla de la ciutat, fig. 20; relleu d'Empúries al Museu, 376; sarcòfags d'àmfores, 173; sarcòfags de l'església de Sant Feliu, 150-154, 275, figs. 188, 195; sarcòfag Ilis al Museu, 171, figura 224; urnes cineràries al Museu, 174; via romana, 266.
 Guinardó, El, vil·la ibèrica, 37.
 Guissona, làpida, 391.
 Hallstatt, cultura, 9.
 Hammam, El, (*Aquæ Flavianæ*), V. El Hammam.
 Harvard, Universitat, XXIII. XXX.
 Heiligenberg, forns de ceràmica, 276.
Hemeroscopion, 22.
 Henchir Abd-el-Basset, aparell de pedra picada, 290.
 Herculano, 91,
 Herramélluri (Logroño) ceràmica de Líbia, figura 516.
Iessona, V. Issona.
Ildum, V. Cabanes.
Illiberis, V. Elna.
Iluro, V. Mataró.
 Issona (*Iessona*), làpida commemorativa de dos germans, prefectes dels *fabri*, 54; pàtria de Marc Fabi Nepos, citat en un epígraf de Badalona, 232; làpida, 391.
 Itàlica, 391, amfiteatre, 206; fig. 263, mosaic representant un circ, 216.
 Jàvea, diadema, 12.
 Jerusalem, 40.
 Jonquera, La (*Juncaria*), 4; via romana, 266.
Juncaria, V. Jonquera, La.
 Kenchela, 224.
 Knosos, 40.
 La Clusa (*Clauses, Clausuras, Clausulas, Claustra Pyrenei*), 183; via romana, 265.
 La Gessera. V. Casseres.
Legio VII gemina, V. León.
 León (*Castrum legionis septimæ geminæ*), lloc d'aquartermament, 34, 62, 280; estelles, 379, figs. 508, 511, 512; via romana, 266.
 Lió, V. Lyon.
 Líria, altar, 145, fig. 177; mosaic dels treballs d'Hèrcul, 361, 362, fig. 470.
 Lleida (*Ilerda*), capitell corinti arcaic, 320, fig. 376; fragment de columna, figura de la pàg. 330; museu arqueològic, 391; museu d'antiguitats medievals, IV; pintures murals, 338; pont, 267, 268; via romana, 266.
 Lleó, V. León.
 Llinars, «Torrassa del moro», 71, figures 55, 56.
 Llobregat, *Castrum* del port al desguàs del riu, 80.
 Lloret de Mar, obra de reble i maó, 291, figura 354; sepulcre, 141, figs. 161-163.
 Lucena del Cid, els Foyos, torre ibèrica, figures 5, 6.
 Londres (*Londinum*), perímetre, 62; inscripció de Thugga, 136.
 Lucania, cisternes, 258.
Lucentium, V. Alacant.
 Lyon, 238, mosaic representant un circ, 216, 217.
Lugdunum Convenarum, V. Saint Bertrand de Comminges.
 Maçalió, les Escodines altes, poblat ibèric, fig. 4; les Escodines baixes, poblat

- ibèric, fig. 3; el Piuró del barranc fondo, fig. 8; Sant Cristòfor, pilar de guix, 36, fig. 42.
- Madrid, maqueta del teatre de Sagunt al Museu arqueològic, 179; esteles procedents d'Almazar i de León al Museu Arqueològic, figs. 508, 509.
- Magnèsia del Meandre, 67; muralles, 89; art hel·lenístic, 91; teatre, 92.
- Mahó, mercat, 238, teatre, 203; temple, 82, 111.
- Mallorca, XI.
- Manduest, cultes egipcis, 91.
- Manises, ceràmica, XXVII.
- Manresa, museu municipal, V; pont, 268.
- Martorell, arcs de triomf dels caps del pont, 175, 180, 182; figs. 233, 234, 237; pont, 268, 283, 284, 287, figs. 329, 331; via romana, 266.
- Mataró (*Iluro*), ares, 113; inscripció funerària, 56, fig. 47; mosaics, 343, figura 453; museu municipal, V; restes d'una casa, 353; sarcòfags d'àmfores, 173; situació de la ciutat romana, 60.
- Mèdol, El, V. El Mèdol.
- Menorca, mosaic de l'illeta del Rei, 365, figura 482.
- Mérida, 42, 43, 391; aqüeducte, 260; pont, 267; teatre, 194-196.
- Metilene, inscripció referent al temple d'August de Tarragona, 102.
- Micenes, 115.
- Milà, 42; corrent artístic d'Orient, XXX.
- Miralp, sepulcre, 132, 134, 327, figs. 136-138, 421.
- Montealegre, V. Cerro de los Santos.
- Narbona, 42, 43; làpida commemorativa de sacrificis, 96; museu Lamourgier, V; via romana, 265.
- Nimes, amfiteatre, 205, 206, fig. 264; aqüeducte, 284; arenes, 284; cultes egipcis, 91; temple, 102, 315; fàbrica mixta de carreus petits i grans pedres, 289.
- Ocata, capitell, 320, fig. 397; mosaic, figures 476, 477.
- Olèrdola, fundada després del segle III a. de J. C., 19; murs, 30-32; naturalment fortificada, 13; pla de la ciutat, 15, 17, figures, 22-25.
- Orange, fàbrica mixta de carreus petits i grans pedres, 289; teatre, 189, 191, 194, 195, figs. 246, 247.
- Osca, via romana, 266.
- Ostia (*Centum cellae*), 244.
- Osuna, relleu ibèric, 37; bronzes, 192.
- Ovarra, làpida romana, 391.
- Palencia (*Pallantia*), representació solar en forma d'estrella, 34; esteles, 379, figura 510.
- Pallantia*, V. Palencia.
- Palma de Mallorca, *cippus*, 147.
- Palmira, tombes, 136.
- Pamplona, estela, 380, fig. 514.
- Panopes, 258, 259.
- París, universitat, XXVIII.
- Paterna, ceràmica, XXVII.
- Pèrgam, art hel·lenístic, 91; basament d'un gran altar, 92; *stoa*, 234.
- Pertús (*Portus*), via romana, 265.
- Pineda, aqüeducte, 263.
- Pisa, sarcòfag, 162.
- Poblet, XIV.
- Pompeia, basílica, 234, 237, 238; cultes egipcis, 91, fòrum, forma allargada, 67, 68; mosaic, 356; pintures del sacrifici d'Infigènia, 114; teatre, 190, 194; temples, 88, 89, 92, 93, 110, figs. 89-91; termes, 223; voltes suportades per una capa de tuf, cobrint els cindris, 292.
- Pont d'Armentera, aqüeducte, 261.
- Pontevedra, Museu arqueològic, estela, 380, fig. 513.
- Portus*, V. Pertús.
- Pouaig de Moncada, mosaic al museu de València, 362, fig. 471.
- Prats de Rei, làpida, 391.
- Prenesta, capitells, 315; temple, 313.
- Priena, art hel·lenístic, 91; àgora, 67; *stoa*, 235; temple, 236.
- Princeton, universitat, XXX.
- Puig Castellar, poblat ibèric, 14, 31, figura 10.
- Puig de Cebolla (Sagunt), inscripció rela-

- tiva a uns banys, 232; mosaics, 354, 368, figs. 454, 455, 457, 485, 491, 494, 495; vil·la, 243, fig. 300.
- Puig de les Animes, V. Caldes de Malavella.
- Puzzoles, cultes egipcis, 91; material de construcció, 287.
- Queronea, 259.
- Ravenna, corrent artístic oriental XXX; mosaics, 387; voltes d'àmfores, 276, 294.
- Reims, sarcòfag semblant a un altre barceloní, 155.
- Reus, forn de gerrer del Vilar, 278; figures 342, 343.
- Rhodes, V. Roses.
- Ribarroja, altar, fig. 114.
- Riez, cultes egipcis, 91.
- Ripoll, fonaments, XII; teules, 275.
- Rodes, art hel·lenístic, 91.
- Roma, 42, 44-51, 54-56, 97, 102, 175, 299, 377, 388, 392; aqüeductes, 261, arquitectura grega i etrusca, 300, capitell de l'arc de Septimi Sever, figura 431; capitell del Panteó, fig. 393; capitell del temple de Júpiter a Monte Albano, fig. 375; capitells, 298, figures 361, 362; circ de Magenci, 291; escultors, 321; morter de calç i *puzzolana*, 287; obra de maons, 291; obra de toves i maons, 273, 274; ordre corinti, 309; pedra blanca o *palombino*, 271; pintures murals, 338; sarcòfag de la vil·la Borghese al Louvre, 155; sarcòfag del palazzo Fioli, 162; teatres, 190, 191, 194, 196; temple de Júpiter Stator, 311, fig. 384; temple de Vesta, 313; termes, 223; torres com les de Girona, 76; voltes d'àmfores, 294; voltes de maó, 292, 293.
- Roses (*Rhodes*), vila grega, IX, 22; temple, 82.
- Ruscino, V. Castell Rosselló.
- Sabadell, vil·la, 242, 243, 280; figs. 298, 299.
- Sabroso (Portugal), portal del, fig. de la pàgina 392.
- Sagunt, 182, 390; aqüeducte, 262; capitells jònics, 307, 308, 376, figs. 378-380, 382, 505; *cippus*, 147; circ, 214, 215, figs. 273, 274; estela funerària, 148, fig. 184; fris, fig. 358; importància de la població, 15, 390; mosaic vermiculat, 360, fig. 469; límit de cultura, 9; muralles, 31, 78, pla de la ciutat, 15, 19, 20, 64, 65, fig. 27; plaça d'armes, fig. 52; relleu, 375, fig. 507; representacions ibèriques, 388; sepultures, 129, 142, fig. 135; teatre, 190, 196-201; figs. 253-255, 348; tema dels dofins, 308, 376, fig. 506; temple, 82, 111, fig. 112; termes, 223; via romana, 266; volta de reble, 293.
- Saint-Aventin (Arboust), urnes cineràries, 384, fig. 521.
- Saint-Bertrand de Comminges (*Lugdunum Convenarum*), trofeu, 184, urna cinerària, 384.
- Saint-Germain-en-Laye, Musée des antiquités nationales, capitell procedent de Saint-Remy de Provença, 318.
- Saint-Chamas (Provença), arc de triomf del pont, 181, 182; 268, fig. 235.
- Saint-Pierre (Arboust), V. Sant Pere de l'Arboust.
- Salsadella, enterraments ibèrics, 32.
- Sampsiceramus*, V. Emeso.
- Samotracia, art hel·lenístic, 91.
- Sant Antoni de Calaceit, aparell dels murs, 31, fig. 11; àrea, 14, 15; bassa per a l'aigua, fig. 14; V. Calaceit.
- Sant Cugat del Vallès (*Castrum Octavianum*), XII; capitell, 334, fig. 436; ceràmica, 381, fig. 517; fortificacions romanes, 75; monografia, XIII; sarcòfag al Museu de Barcelona, 165, figures 207, 208; via romana, 266.
- Sant Jaume de Frontinyà, XII.
- Sant Jaume dels Domenys, aqüeducte, 263, fig. 327.
- Sant Just Desvern, mosaic, fig. 480.
- San Llorenç del Munt, monografia, XIII.
- Sant Martí Sarroca, forn de ceràmica, 278-280, fig. 344; maons, 274.

ant Pere de l'Arboust, urnes cineràries, 384, figs. 523, 524, 526.
 Sant Pere Pescador, port, 25.
 Sant Pol de Mar, fortificació romana, 71, fig. 57.
 Sant Vicenç de Castellet, V. Boades.
 Santa Maria d'Arles, V. Amélie-les-Bains.
 Santa Maria de Maldà, mosaic, 359, 368, fig. 468.
 Saragossa (*Cesar Augusta*), 40.
 Segòvia, aqüeducte, 260.
 Selinunt, capitells arcaics, 305.
 Sens, 238.
 Serós, torre, 72, fig. 58.
Setabis, V. Xàtiva.
 Sevilla, 43.
 Signia, origen del nom *opus signinum*, 342.
 Siracusa, 42.
 Sitges, via romana, 266.
 Solsona, altar ibèric 35, figs. 40, 41; límit dels ibers, 9; museu d'antiguitats, IV; vil·la, 247.
 Sommières, viaducte, 284.
 Sopeira, làpida, 391.
 Sos del Rey Catòlic, fragment d'estela ibèrica, 380, fig. 515.
 Spalato (Split), palau de Dioclecià, 245.
Summum Pyreneum (Pertús), trofeu de Pompeu, 183; via romana, 265.
 Tabarca, mosaic, 248, figs. 307, 308.
Tàber (Barcelona), 80.
 Tarbes, altar, 382.
Tarraco. V. Tarragona.
 Tarragona (*Tarraco, Cal·lípolis*): XIV, 48, 56, 324, 390; anfiteatre, 206, 209, 266-268, fig. 355; antefixa del *maceillum*, fig. 337; antefixes guardades al Museu, 375, figs. 501-504; aqüeducte, 260, 261, figs. 321, 323, 324; art. XIX, 300, 321, 391; ara representada en una moneda, fig. 113; base al *maceillum*, fig. 405; base àtica, 329, figures 247, 249; base coríntia, 329, figura 428; capitells, 298, 308, 327, 334, figs. 359, 360, 377, 423, 438; capi-

tells dòrics, 298; capitell jònic, 307; capitell al *maceillum*, fig. 404. capitells de la necròpolis cristiana, 325, 410, 411, 424; capitell i entaulament del temple d'August, 322, figs. 398-401; capitell del temple de Júpiter, 333, figures 432-434; castell de Pilat, V. palau d'August; centre de comerç exterior, 9; circ, 211-213, 220-222, figures 270-272; circ (volta), fig. 355; cisterna coberta amb àmfores, fig. de la pàgina 264; citada per Plini Ausoni i Aviè, 4, 40; ciutat antiquíssima, 13, 15; clavegueres, fig. 328; col·legis, càrrecs públics 50, 56; configuració, 63, 64; construccions de tàpia, 283; cornises, figures 381, 406; cultes egipcis, 91; dipòsit, 260; entaulament jònic, 308, figura 381; entaulament del temple d'August, fig. 398; estàtues, 185-187, figura 240; estela, fig. 185; font, 256, fig. de la mateixa pàgina; forns de gerrer, 277, 280, figs. 339-341; *forum*, fig. 347; frisos, figs. 46, 231; fris del temple de Júpiter al claustre de la catedral, 333, figs. 430, 432-434; fust de columna del temple d'August, figura 403; hipocaustes, 255, figs. 315-317; importància de la població, 15, 42, 43; inscripcions, 50-55, 186, 187, 376; *maceillum*, 237, 238, 323, 329, figures 291-294, 337, 404-406; marques ibèriques de picapedrer, 38; monuments, 45, 187; — pàleo-cristians, XXIX; mosaics, 343, 345, 362, 366, figs. 439, 443, 472-474, 478, 483, 484, 486-490; muralles, 15-19, 30, 31, 39, 75, 284, 286, figs. 1, 2, 45, 64-66, 350; Museu Arqueològic, IV, 391; necròpolis cristiana (Museu), 158; obra de maons cuits, 274, 275; obra de toves, 273; ordre arquitectònic, 309; palau episcopal, 77; palau d'August, 302, figs. 50, 51, 370, 371; parets dobles de pedra de fil, 228, 229, 291; pedreres, 272; pintures murals, 335; pla de la ciutat, 15, 16, 63, 64, fig. 15; portals romans, figs. 65,

- 66; pretori d'August, 284, fig. 346; relleu d'un sacrificador, 114, fig. 117; sarcòfags, 150-153, 155, 156, 297, figures 187, 197, 225; — acanalats, 167, figures 213-219; sarcòfags estrigil·lats, 158, 159, 162, 164, 165, figs. 200, 201, 203-206, 209-211; — llisos, 170-172, figures 220, 221; — motllurats, 170, fig. 222; — d'àmfores, 173; sepulcre de *tegulae* i *imbrices*, fig. 227; sepulcre de pla central, 143, 144, fig. 166; sepulcre en forma d'ara, figs. 174-176; taula (peu d'una), 256, fig. 320; teatre, 190-196, figures 248-252; temples, 82, 99-107, 283, figs. 101-106; temple d'August, 296, 318, 321, 322, figs. 398-401; temple de Júpiter, 333, figs. 430, 432-434; termes, 223, 230-231; urnes cineràries, 174; via romana, 266; vins, 4; voltes recolzades de reble damunt cindris, 293, figs. 355, 357; voltes d'àmfores, 276, fig. 338.
- Tène, La, cultura, art geomètric, 387.
- Tera, *stoa*, 234, 235.
- Terol, via romana, 266.
- Terrassa (*Egara*); altars, 113; església de Sant Pere, capitell, 328, fig. 425; església de Santa Maria, fris del portal, 328, fig. 426; esglésies visigòtiques, XX, XXIX.
- Thubursicum*, arc de triomf, 182.
- Thugga, mausoleu, 136.
- Timgad, àrea, 63; basílica cristiana; *forum*, 67; habitació, 249; *macellum*, 237; fàbrica mixta de carreus petits i grans pedres, 290; fig. 351; termes, 223.
- Tippassa, sarcòfag, fig. 202.
- Tivissa, joies, 12.
- Tívoli, capitells, 315, fig. 392; temple de Vesta, 97, 310, 311, 313, 315; figures 383, 392.
- Toledo, XII.
- Tolosa, altar procedent de Tarbes, 382; capitells procedents de Béziers i de Narbona, 318; ciutat gran murada de maons, 42; estela, 384, fig. 522; lloada per Estrabó, 43; museu, 391; urna cinerària, fig. 525.
- Torrassa del Moro (Llinars), 283.
- Torre del Breny, 136; monument funerari, 127-129, figs. 130-134.
- Torre dels Scipions (Tarragona), monument funerari, 137, 138, figs. 153, 154.
- Tortosa, 182; associació d'atletes, 209; estela, 148, fig. 183; lli, 4; via romana, 266.
- Tossa, mosaics, 268-270, 368; figs. 496-499; vil·la romana, 245.
- Tossal Redó, ornaments de la casa ibèrica, 36, fig. 34.
- Treves, 42.
- Tunis, mosaic, 366.
- Turbia, trofeu, 184.
- Tusculum, tanca artificial de pedra de fil, 282.
- Vaison, amfiteatre, 205.
- València, altar funerari, 146, 376, figura 178; culte a Júpiter Ammon, 106; cultes egipcis, 91; entaulament dòric, 304, fig. 358; làpida, 262; làpida referent al mercat, 238; mosaic del centaure, 353; mosaic procedent de Pouaig de Moncada, 362, figura 471; relleu funerari, 137, fig. 155; reproducció del teatre de Sagunt al Museu Arqueològic de Madrid, 197; temple, 82; via romana, 266.
- Vall d'Aran, urnes, 297.
- Vall de Riu, aqüeducte, 291, fig. 326.
- Veleia, termes, 223, fig. 278.
- Vélez, antefixes, 375.
- Vèlia, cisternes semblants a les d'Empúries, 258.
- Verona, sistema de construcció, 292.
- Vic, 60; estela 33; fàbrica de grans i petits carreus, 289; museu d'art cristià, V, 391; temple, 82, 107, 111, 272, figs. 107-111; base del temple, 329, figura 409; capitells del temple, 308, 324, fig. 408; entaulament del temple, fig. 108; via romana, 266.
- Vienne (*Vienna*) del Delfinat, 55; temple d'August, 102, 310, 318, fig. 394.

- Sabertan, XIV.
 Vilablareix, emmotllat de formigó, 291;
 obra de maó i de reble, 293; sepulcre,
 138, 139, 291, 293, figs. 156-159.
 Vilafranca del Penedès, via romana, 266.
 Vilagrassa, excavacions, 247, fig. 304;
 mosaic, 372, fig. 500; pla, fig. 305.
 Vilajoiosa, aqüeducte, 262; sepulcre,
 135, fig. 143-146.
 Vilamarxant, altar funerari, fig. 179.
 Vilamós, urna cinerària, 384, fig. 527.
 Vilanova, museu, V; via romana, 266.
 Vilar (El), V. Reus.
 Vilaró d'Olius, poblat ibèric, fig. 9.
 Vilarrodona, columbari, 125, 274, 294,
 figures 125, 127, 345.
 Vilet, mosaic, 370.
 Volsinium, 6.
 Xàtiva (*Setabis*), via romana, 236.
 Xelva, aqüeducte, fig. 325.
 Xèrica, arc commemoratiu, 182.
 Yale, universitat, XXX.

TAULA DE MATÈRIES

PRÒLEGS

	<u>Pàg.</u>
Pròleg de la primera edició	III
Pròleg de la segona edició	XXIII

LLIBRE I

EL MEDI SOCIAL

I.—Estat del país català en el moment de la invasió romana.	1
---	---

La geografia física de la Ibèria pre-romana: Diversitat del sol, del clima i del conreu.

La cultura: Diversitat de cultures. — Textos de geògrafs i historiadors grecs i romans. — Orígens prehistòrics d'aquesta diversitat. — Tres estats de cultura: la pròpiament ibèrica; la neolítica i eneolítica amb la superposició celto-ibèrica, i la dels pobles on no ha penetrat la cultura ibèrica. — Cultura de les Balears. Descripció de la cultura ibèrica.

L'aspecte dels poblats ibèrics: Tipus d'urbanització: La renglera simple de cases. — Les múltiples rengleres de cases. — Les cases al voltant d'una plaça. — Els poblats de cases aïllades amb murs de defensa. — Dimensions dels poblats.

Tarragona, Girona, Olèrdola, Sagunt: Tarragona, la Cal·lípolis d'Aviè. — La muralla anterior a la meitat del segle VI. — La seva construcció. — Girona; les muralles primitives. — Olèrdola; les muralles posteriors al segle III a. de J. C. — Sagunt; les muralles de grans pedres i la de reble.

Emporion: Els textos. Descripció de la ciutat grega: el port, els carrers. — El lloc dels temples. — L'Agora. — El portal i les muralles. — Situació de la vila indígena.

L'arquitectura: Sistema de construcció de les muralles: els murs de grans pedres; els de pedres petites sentades amb fang. — Manca d'edificis

públics. — Els enterraments; les esteles funeràries. — Les cases, la decoració; els plans. — La decoració arquitectònica. — L'escultura.

Les muralles de Tarragona amb marques de picapedrer ibèriques i les d'Empúries.

II.—L'arquitectura romana a Catalunya; art colonial. 41

Els donadors de monuments: Marcus Aurelius Vincentius, fundador de termes. — Lucius Cecilius Optatus, fundador de jocs al circ i donador d'oli a les termes per al poble. — Lucius Minicius Natalis, pare i fill, que pagaren uns banys i el seu aqüeducte. — Cornelianus, fundador d'un edifici a Empúries. — Els Corneli, que porten aigua a Eivissa.

Els homes commemorats amb arcs triomfals i estàtues: Lucius Licinius Sura, senador romà. — Lucius Licinius Secundus el seu llibert, i *Accensus*.

III.—Organització del treball romà a Catalunya. 49

Els col·legis en el Conventus Tarraconensis: el *Collegium Centonarum* i el dels *fabri* a Tarragona.

Prefectes dels fabri: Els prefectes militars dels *fabri* a Tarragona, Barcelona, Isona i Sagunt.

Commemoració d'homes d'ofici: Un teuler i pintor, un picapedrer i un plomer a Tarragona; un daurador de Vienne mort a Tarragona.

Curator operis: Epígrafs de Tarragona d'un curador de les vies de Roma; el curador del temple i els murs de Tarragona.

Edils i càrrecs administratius de les obres.

LLIBRE II

ELS MONUMENTS

I.—Els pobles i les ciutats 59

Els petits nuclis de població: El recinte d'Ager, *Agellum* o Agell. El *Vicus*.

Gerunda: Pla de la ciutat romana.

Barcino: Restes de pla.

Tarraco: El perímetre; topografia de la ciutat.

Sagunt: Descripció de les restes de la ciutat.

Empúries: Els quatre barris de la ciutat: la Paleòpolis, la Neàpolis, la colònia romana, els barris intermitjos. — L'urbs disposició urbanística.

— El *fòrum*. — Quatre períodes de la urbanització d'Empúries.

II.—Fortificacions . . . . . X 69

Les torres: La «Torrassa dels Moros» de Llinars. — La «Torre dels Moros» de Serós. — La «Torre» de Sant Pol de Mar. — La de Castellnou d'Ossor.

Castrum i Castellum: El *Castrum Octavianum*.

Les muralles de les ciutats: Tarragona, Girona, Empúries, Barcelona.

Les muralles en l'epigrafia.

III.—Els temples. . . . . ✓ 81

Els temples d'Empúries: L'edícul d'Esculapi i cel·les immediates en el nivell superior del recinte del temple. — El temple del pla inferior. — Lloc de culte a l'aire lliure. — Basament amb doble pedestal. — Bancs i grades. — El temple de Serapis. — Comparació amb el temple d'Issis i Mercuri de Pompeia.

El temple de Barcelona: Excavacions de la Junta de Comerç; situació, pla i orientació; distribució de les seves columnes; el seu caràcter arcaic.

Temples de Tarragona: Temple d'August; dades proporcionades per les monedes i làpides; el *clipeus* que decorava els seus frontons. — Temple de Júpiter; dades epigràfiques dels temples de Tarragona.

El temple de Vic: Pla; número de columnes del pòrtic, coberta, períbol.

El temple de Sagunt.

Restes de temples diversos.

Els altars: L'altar d'August a Tarragona segons les monedes. — Els altars dels temples. — Les ares aïllades. — Els sacrificis segons el mosaic d'Empúries.

Les estàtues dels déus. — Les invocacions.

IV.—Monuments funeraris . . . . . ✓ 117

Sepulcres en forma de temple: Sepulcre de Lucius Emilius Lupus, de Fabara. — Columbari de Vilarodona. — Sepulcre de Corbins. — La «Torre del Breny». — Sepulcre de Sagunt. — Sepulcre de Miralp. — Sepulcre de Vilajoiosa. — Sepulcre d'Alcover.

Sepulcres en forma de torre: Torre dels Escipions. — Sepulcres de Vilablareix, Aigüesvives, Lloret de Mar, Empúries, Sagunt.

Sepulcres de pla central: Restes d'un sepulcre a Tarragona; segons Laborde.

Sepulcres en forma d'ara: Reconstrucció d'aquest tipus a base de les restes del Museu Arqueològic de Barcelona. — Restes trobades al cementiri cristià de Tarragona. — Les ares sepulcrales de sacrifici.

Cippus.

Esteles.

	Pàg.
V.—Els sarcòfags i urnes cineràries . . . . . ✓	149
<i>Sarcòfags historiatats:</i> Sarcòfags amb el rapte de Proserpina al Museu d'Arqueologia, de Barcelona, a Sant Feliu, de Girona, i al Museu de Tarragona; sarcòfags amb la representació d'una escena de caça al Museu d'Arqueologia, de Barcelona i a Sant Feliu, de Girona. Relleu de Tarragona amb la batalla de les Amazones. Sarcòfag d'Ager amb la <i>conca imaginària</i> , rodejada de nereides i tritons.	
<i>Sarcòfags estrigil' lats:</i> Sarcòfag dels lleons i sarcòfag del filòsof, de Tarragona. — Sarcòfags amb figura togada als cantons, de Tarragona. — Sarcòfag amb el bust del difunt, de Sant Cugat del Vallès. — Sarcòfags sense representació de figures.	
<i>Sarcòfags acanalats:</i> Tipus sense figura.	
<i>Sarcòfags llisos:</i> Tipus senzills.	
<i>Fragments de sarcòfags.</i>	
<i>Sarcòfags de la població pobre:</i> Enterrament de caixa construïda de teules. — Enterrament d'obra de reble. — Enterrament en forma de coberta a dues pendents — Enterrament d'àmfores.	
<i>Urnas cineràries.</i> La <i>cupa</i> .	
VI.—Monuments commemoratius	175
<i>Arcs triomfals:</i> Arc de Barà dedicat a Lucius Licinius Sura. — Arc del pont de Martorell. — Arc de Cabanes. — Arc decorat d'estàtues de què parla una inscripció trobada a la via de Tortosa a Sagunt i altra trobada a Elx.	
<i>El trofeu de Pompeu al Summum Pyreneum.</i>	
<i>Estàtues i epígrafs commemoratius:</i> Lloc de les estàtues. — Material.	
VII.—Teatres . . . . . ✓	189
<i>Teatre de Tarragona.</i>	
<i>Teatre de Sagunt:</i> Idea sobre la vela del teatre.	
202 	<i>Teatre de Barcelona:</i> Restes probables de l'entaulament del teatre, anàlogues al del teatre d'Arles, de Provença.
<i>Teatres d'Alcúdia i Mahó:</i> Dades epigràfiques.	
VIII.—Amfiteatres . . . . . ✗	205
<i>Amfiteatre de Tarragona:</i> Les lluites en els amfiteatres segons l'epigrafia catalana. — El llegat de Lucius Caecilius Optatus per a festes de lluitadors a Barcelona i Tarragona. — La societat <i>Sodales Herculani</i> a Tortosa.	
IX.—Circs . . . . . ✗	211
<i>Circ de Tarragona.</i>	

Circ de Sagunt.

La spina dels Circs: Mosaic de Barcelona (Museu d'Arqueologia), representant la *spina* del Circ. — Mosaic de Girona, representant la *spina*, el *pulvinar* i les *carceres*.

Els jocs de Circ en l'epigrafia: Els aurigues de Tarragona. — Els jocs amb llànties, *Ludi cum vasis luminum* de Tarragona.

X.—Termes. ✓ 223

Termes de Caldes de Malavella: Piscina del Puig de les Animes. — Termes dels bullidors. — Departaments de les termes existents en relació al pla de les d'*Aquae Flavianae*.

Termes de Caldes de Montbui: Pla-secció. — Reconstrucció del pla-secció en relació al de les d'*Aquae Flavianae*.

Termes d'Arles.

Termes de Tarragona.

Les termes de Barcelona.

Les inscripcions i les termes.

231

XI.—Els Mercats ✓ 233

La «Stoa» d'Empúries: Pla. — Comparacions.

El «Macellum» de Tarragona: Pla. — Cronologia.

Els mercats en l'epigrafia.

XII.—La casa romana. X 239

La vil·la: La vil·la de Calafell en comparació a la de Boscoreale. — La de Sabadell. — La de Puig de Cebolla. — Possibles restes d'una vil·la a Centelles. — La vil·la de Tossa. — Restes de Vilagrassa, Solsona i Boades.

L'habitació a ciutat. Les cases romanes de la ciutat grega d'Empúries: Plans amb habitacions al voltant d'un atri. — Cases d'una o dues habitacions.

Les cases de la colònia romana d'Empúries.

La casa romana de Barcelona.

Els hipocaustes.

Mobiliari domèstic.

XIII.—Aqüeductes ✓ 257

Les cisternes.

Els aqüeductes: Aqüeductes de Barcelona, Tarragona, Xelva, Vilajoiosa. — Les inscripcions referents als aqüeductes. — Els aqüeductes de les *vil·lae*.

	<i>Les clavegueres:</i> Les clavegueres d'Empúries; les de Tarragona.	
XIV.—	Les vies	265
	<i>Vies principals del Conventus Tarraconensis.</i>	
	<i>Ponts:</i> El pont de Lleida segons els documents. — Restes diverses de ponts romans.	
	Els mil·liars.	

LLIBRE III

ANÀLISI ESTRUCTURAL I ARTÍSTIC

I.—	Materials	271
	<i>Les pedres i les pedreres:</i> La pedrera romana del Mèdol prop d'Altafulla. — La numeració dels carreus. — La caixa de grípia per a l'elevació.	
	<i>Les toves i els maons:</i> Mides. — Formes diverses de cobertes.	
	<i>Teules, canonades i àmfors per a la construcció de voltes.</i>	
	<i>Forns de ceràmica:</i> Forns de Tarragona, Reus, Sant Martí Sarroca, Sabadell i Empúries. — Teuleries militars segons les inscripcions.	
II.—	Menes d'obra usada pels romans	281
	<i>Opus formaceum:</i> Descripció de Plini, Varró, Titus Livi i Sant Isidor. — L'obra de tàpia a Catalunya com a les ciutats africanes. — Reforç de muntants de pedra.	
	<i>Opus quadratum:</i> Cues d'orenella d'unió dels carreus al <u>sepulcre</u> de Fabara. — Caixes per a espigues metàl·liques de les columnes del temple de Vic. — Obra mixta de grans i petits carreus al temple de Vic. — Amfiteatres i teatres de Tarragona i llurs analogies amb les obres romanes de Provença i amb l'aparell dels murs de Tingad a l'Alger i d'Henchir Abd-el-Rasset a Tunis.	
	<i>Arcs i llindes de pedra picada.</i>	
	<i>Opus incertum.</i>	
	<i>Opus emplecton:</i> Obra feta a capes amb compressió: Pont de Martorell. — <u>Sepulcre</u> d'Empúries. — Obra sense compressió: <i>opus spicatum</i> , <i>opus reticulatum</i> . — Obres de pedra acarreuada omplertes de toves: muralla de Tarragona. — Revestiment de carreus petits amb reforç de muntants i lligadors de grans pedres.	
	<i>Pinyolenc o formigó:</i> Fonaments — Formigó emmotllat en caixes de fusta. — Part superior de les muralles d'Empúries.	
	<i>Obra de maó.</i>	
	<i>Voltes d'«opus cæmentitium».</i>	

Obra de maó i de reble i de maó de pla: Obra del sepulcre de Vilablareix. — Voltes del mateix monument. — Voltes del *conditorium* del monument funerari de Corbins. — Arcuacions de maó de pla del columbari de Vilarodona.

Les voltes d'àmfores.

Cobertes.

III.—Els ordres arquitectònics romans a Catalunya. Ordre dòric . 295

Capitells de tipus grec i etrusc: Capitells del Museu de Tarragona. — Capitells emporitans del Museu de Girona. — Capitells trobats a les excavacions d'Empúries.

Dòric vitrubidà: Pilastres del palau d'August a Tarragona.

Dòric de decadència romana: Ordre del sepulcre de Fabara.

IV.—Ordre jònic. 305

Capitells jònics de Tarragona.

Capitells de Sagunt.

V.—Ordre corinti 309

Ordres amb el capitell arcaic. L'ordre corinti del temple de Barcelona: Proporció. — Entaulament. — Capitell. — Tècnica escultòrica. — Base. — Data. — Caràcter de la tècnica d'execució.

Capitells de Lleida i de Tarragona.

Ordre del temple d'August a Tarragona.

L'ordre del «Macellum» a Tarragona.

Ordres de l'Arc de Barà i del temple de Vic.

Ordre corinti de les darrereries de l'Imperi.

Capitells ornats de testes animals o de testes humanes.

Bases.

VI.—Ordre compost. 331

Ordre compost del temple de Júpiter a Tarragona. — Capitell del Museu de Barcelona.

VII.—Mosaics 335

Opus signinum: Orígens i dates cronològiques. — Exemples d'Iluro, Badalona i Empúries.

Els «emblemae»: Procedència. — Àrea geogràfica. — *Emblema* d'Ifigènia, d'Empúries. — Altres *emblemae* de la mateixa ciutat.

L'«opus tessellatum» geomètric en blanc i en negre: Combinacions de polígons regulars; exemples d'Empúries, Iluro i Puig de Cebolla. — Gre-

ques i temes aïllats sobre un fons llis. — Exemples d'Empúries, Puig de Cebolla i Badalona.

El tessellatum i el vermiculatum en blanc i negre mesclats: Formes curvil·linies a grans estrelles centrals. — Formes vegetals. — Representació del *plecta*. — Formes animals. — Exemples d'Empúries, Badalona i Barcelona.

Els mosaics policroms. Permanència de la idea de l'emblema: Procedència dels materials. — L'emblema executat pels mosaïcistes locals. — El mosaic de les Tres Gràcies, de Barcelona. — El de Belleròfon, de Girona. — Fusió de l'emblema i l'ornament. — Multiplicació del quadrat de l'emblema. — Mosaic d'Hèrcul, de Líria. — Mosaic de les Muses, de Pouaig de Moncada. — Mosaic de Perseu i Andròmeda, de Tarragona.

Els mosaics policroms sense emblema: Complicació de la policromia i de l'ornament. — Difusió de les representacions d'objectes i figures en l'ornament. — Desaparició del *cannevas* geomètric.

Les darreries del mosaic romà: Profusió de temes. — Temes antics novament introduïts: l'entrellaçat, la svàstica. — Varietat de temes figurant en cada polígon o cercle decoratiu; varietat de la forma dels polígons. — Exemples de Maldà i Badalona. — Persistència dels temes antics. — Exemple de Tossa.

VIII.—L'art romà rústic 373

L'art popular. Reproducció de vestits: Analogia de les antefixes trobades a Tarragona i les de Cabeza de Griego i Vélez.

Introducció a l'art romà de símbols i temes iconogràfics locals.

Esteles i urnes de comarques apartades: Esteles de León i Palència. — Esteles de Pontevedra, Pamplona i Sos del Rey Católico. — Variant amb l'arc de ferradura emmarcant la rosàcea superior. — Comparació amb les esteles de la Dàcia. — Variant amb la representació d'un pòrtic. — Esteles, *cippus*, altars de les valls pirenenques.

L'art romà rústic i l'art ibèric.

IX.—Conseqüència final 389

Índex bibliogràfic 395

Índex geogràfic 407

Taula de matèries 417

ERRADES I CORRECCIONS

Pàgina	Línia	Diu	Ha de dir
XVIII	2	<i>Historiae</i>	<i>Historica</i>
XIX	15	brillen els llunyans	brillen amb els llunyans
34	nota 1	capítol XXV	Llibre III, cap. VIII
37	26	(fig. 41)	(fig. 44)
51	2	robes	obres
52	20	<i>Prefectus</i>	<i>Praefectus</i>
62	15	el <i>cardo matimus</i> ,	el <i>cardo maximus</i> ,
62	18	d'ella	d'ell
64	nota 1	capítol IX	Llibre II, cap. VI
87	fig. 85	Issis	Serapis
88	fig. 86	Issis	Serapis
89	figs. 87 i 88	Issis	Serapis
93	última	<i>tuffo</i>	<i>tuffo</i>
102	29	Lungdunesa	Lugdunesa
102	31	Lungdunum	Lugdunum
106	12	Maximimi	Maximià
106	14	<i>Valerius</i>	<i>Valens</i>
112	6	A Elx o a Alacant M. Valeri	M. Valeri
116	14	<i>Jove</i>	<i>Jovi</i>
148	24	Lamiares	Lumiares
156	nota 2	<i>sarkophag</i>	<i>Sarkophag</i>
158	última	<i>espagnoles</i>	<i>espanyols</i>
182	1	igualmente que	com
182	2	que	per
203	11	(4)	(1)
228	13	Amélluri	Herramélluri
229	29	<i>Calidæ</i> ,	<i>Flavianæ</i> ,
229	37	<i>Calidæ</i> .	<i>Flavianæ</i> .
237	30	allargades	allargats
237	30	metres	parts
243	7	<i>vinadia</i>	<i>vinaria</i>
245	nota 1	ZEILLER	ZEILER
254	fig. 318	Adora,	Ador

Pàgina	Línia	Diu	Ha de dir
257	3	A les	Les
262	19	Palència	Palància
263	nota 3	Praten	Prat en
264	11	ha descobert clavegueres	ha descobert a Tarragona clavegueres
273	Fig. 334	Fig. 334	Fig. 335
273	nota 3	<i>cases</i>	<i>ciutats</i>
283	nota 1	pàg. 59	pàg. 69
284	32	(figs. 334 i 347)	(fig. 347)
293	20	on	que
293	31 i 32	del sepulcre de Vilablareix	dels murs
294	1	de pla romanes	romanes
313	nota 3	<i>Dei tristi</i> , leg. I, <i>Dei Fasti</i> ,	<i>Tristia</i> , llib. I, <i>Fasti</i> ,
326	14	(1)	(1);
334	fig. 436	Sant Cugat del Vallès	Sant Pere de Terrassa
370	15	figua alada	figura alada
382	fig. 516	Herraméllur	Herramélluri
384	6	(fig. 521)	(fig. 523)
391	20	<i>ageres</i>	<i>aggeres</i>
423	1	<i>i de maó de pla</i>	<i>i voltes de maó</i>

En la pàgina 171, línia 19, cal suprimir «unes figures».

» » » 173, nota 6, s'ha d'afegir després de FITA, Fidel: *Lápidas romanas recién halladas en Barcelona*.

En la pàgina 257, línia 4, cal suprimir «aquestes cisternes».

» » » 293, línia 32, cal afegir: «L'obra mixta no és emprada en les voltes».

» » » 323, línia 22, cal suprimir: el capitell amida 1,10.

» » » 401, línia 1, cal suprimir: MÈLIDA, J. R.:

PUBLICACIONS DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

PALAU DE LA GENERALITAT

Representants: a FRANÇA: A. Picard, 82, Rue Bonaparte, París (VI); a ALEMANYA: Otto Harrassowitz, Leipzig; a ANGLATERRA: Dulau & Co., 37, Soho Square, Londres.

Miscel·lània Prat de la Riba, recull d'escrius en homenatge al fundador de l'Institut d'Estudis Catalans.
Vol. I. — PÈRE COROMINES: La sobirania de les persones polítiques. — J. PUIG I CADAFALCH: El problema de la transformació de la catedral del Nord importada a Catalunya. Contribució a l'estudi de l'arquitectura gòtica meridional. — EDUARD FONTSERÈ: Distribució altimètrica de les humitats mitjanes des del port de Barcelona a la muntanya. — AUGUST PI SUÑER: Els reflexos tròfics glucemians. — LLUÍS NICOLAU D'OLWER: Píndar-Teòcrit. Manuscrit de la Biblioteca de Catalunya. — PÈRE BARNILS: Comentaris fonètics: Idees i realitats. — LLONGÍ NAVÀS, S. J.: Varietat nova d'Ascalaf (Neuròpter), dedicat a En Prat de la Riba. — JOAQUIM RUYRA: L'educació de la inventiva. — A. GRIERA: Català «Poll». — A. RUBIÓ I LLUCH: La Companyia Catalana sota el comandament de Teobald de Cepoy. Campanyes de Macedònia i Tessàlia (1307-1310). — LOUIS GAUCHAT: Leben und Sprache. — MIQUEL COSTA I LLOBERA, Pvre.: Himne de l'Epifania. — RAMON D'ALÒS-MONER: De la marmessoria d'Arnau de Vilanova. — FERRAN DE SAGARRA: Assassinat de D. Antoni de Fluvià i de Torrelles, i homicidis, robatoris i saqueig del castell i terme de Palautordera (episodi de l'any 1640). — J. MASSÓ TORRENTS: La cançó provençal en la literatura catalana . . . . . 20 Ptes.

Vol. II (*en premsa*).

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS: **Vint-i-cinc anys d'actuació** (*en premsa*).

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS: **Discursos inaugurals** (*en premsa*).

MANUEL DE MONTOLIU: **Aribau i la Catalunya del seu temps** (*en premsa*).

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

	Ptes.		Ptes.
Anuaris de l'Institut d'Estudis Catalans.		Les monedes catalanes , per JOAQUIM BOTET I SISÓ.	
Anuaris MCMVII-MCMXX. Vols. I a VI (VI <i>exhaurit</i>). Cada un	60	Vols. I-III . . . . . (<i>Exhaurits</i> .)	
Vol. VII (MCMXXI-MCMXXVI)	50	L'Arquitectura romànica a Catalunya , per JOSEP PUIG I CADAFALCH, A. DE FALGUERA i J. GODAY.	
Vol. VIII. MCMXXVII-MCMXXXI. (<i>En premsa</i> .)		Vol. I. — Precedents: L'Arquitectura romana; l'Arquitectura cristiana preromànica . . . . . (<i>Exhaurit</i> .)	
Les Pintures murals catalanes.		Vol. II. — Des del segle IX a les darreries del segle XI	50
Fasc. I-IV . . . . . (<i>Exhaurits</i> .)			
» V. — Sant Sadurn d'Ossormort, Sant Martí Ses-Corts i El Brull. (<i>En premsa</i> .)			

Vol. III i darrer.—Els segles XII i XIII. (<i>Exhaurit.</i>)		Dietari del Capellà d'Alfens el Magnànim , publicat i anotat per F. MARTORELL I TRABAL. (<i>En premsa.</i>)	
Documents per la Història de la Cultura catalana mig-eval , publicats per A. RUBIÓ I LLUCH.		B. DESCLOT: Crònica . Editada i anotada en col·laboració amb FERRAN SOLDEVILA, per JORDI RUBIÓ.	(<i>En premsa.</i>)
Vol. I	(<i>Exhaurit.</i>)		
» II i darrer.	25	Libre dels Feys de Jaume I , editat per MANUEL DE MONTOLIÚ, P. Marsilli liber actuum domini regis Jacobi, editat per XAVIER DE SALAS i ENRIC BAGUÉ. Anotació de FERRAN SOLDEVILA	(<i>En premsa.</i>)
Itinerari de Jaume I el Conqueridor , per JOAQUIM MIRET I SANS.	(<i>Exhaurit.</i>)		
Les Obres d'Auziàs March . Edició crítica en dos volums, en vista de tots els manuscrits i totes les edicions, per AMADEU PAGÈS.	24		
Edició de 40 exemplars en paper de fil.	50		
Repertori de l'antiga literatura catalana , per JAUME MASSÓ TORRENTS.			
<i>La Poesia</i> . Vol. I (publicat a despeses del Sr. Francesc Cambó)	45		
Diplomatari de l'Orient Català , per A. RUBIÓ I LLUCH	(<i>En premsa.</i>)		
L'Arquitectura romana a Catalunya , per J. PUIG I CADAFALCH. Reedició ampliada del Vol. I, llibre I, de <i>l'Arquitectura romànica a Catalunya</i> de J. Puig i Cadafalch, A. de Falguera i J. Goday.	50		
L'Arquitectura pre-romànica a Catalunya , per J. PUIG I CADAFALCH. Reedició ampliada del vol. I, llibre II, de <i>l'Arquitectura romànica a Catalunya</i> de J. Puig i Cadafalch, A. de Falguera i J. Goday. (<i>En premsa.</i>)			
Dietari de la Generalitat de Catalunya . (<i>En premsa.</i>)			
Cartolari de Poblet . (<i>En preparació.</i>)			
ESTUDIS DE BIBLIOGRAFIA LUL·LIANA			
I.—L'Edició maguntina de Ramon Llull, pel Dr. A. GOTTRON	5		
II.—Bibliografia de les Impressions lul·lianes, per ELIES ROGENT i ESTANISLAU DURAN	25		
FUNDACIÓ CONCEPCIÓ RABELL CIBILS VÍDUA ROMAGUERA			
Gesta comitum Barcinonensium . Textos llatí i català, per L. BARRAU-DIHIGO i J. MASSÓ I TORRENTS.	25		
			MEMÒRIES
		Vol. I (publicat a despeses de la Institució Patxot):	
		Fasc. I.—PERE PUJOL, L'urna d'argent de sant Ermengol, bisbe d'Urgell	4
		Fasc. II.—A. RUBIÓ I LLUCH, Paquimeres i Muntaner	2
		Fasc. III.—J. MILLÀS I VALLICROSA, Documents hebraics de Jueus catalans	15
		Fasc. IV.—J. DE C. SERRA-RÀFOLS, Forma Conventus Tarraconensis, I. Baetulo-Blanda	8
		Fasc. V.— Leges Palatinae Jacobi II regis Maioricarum . pel Dr. WILLEMSSEN. (<i>En premsa.</i>)	
		Vol. II (publicat a despeses de la Institució Patxot):	
		R. D'ABADAL I VINYALS, Els diplomes carolíngis a Catalunya	(<i>En premsa.</i>)
		Vol. III (publicat a despeses de la Institució Patxot):	
		J. PUIG I CADAFALCH, La Geografia i els orígens del primer art romànic	100
		Vol. IV:	
		A. RUBIÓ I LLUCH, La població de la Grècia catalana en el segle XIV	4
		Vol. V:	
		JOAN BERGÓS, L'escultura a la Seu vella de Lleida	(<i>En premsa.</i>)
		Vol. VI:	
		MANUEL TRENS, Ferrer Bassa i les pintures de Pedraibes	(<i>En premsa.</i>)
		Vol. VII:	
		FRANCESC PRAT, Descripció i estudi d'un aqüeducte romà trobat a Pineda . (<i>En preparació</i>)	

SECCIÓ FILOLÒGICA

	Ptes.
Himnes Homèrics. Traducció en vers de JOAN MARAGALL, i text grec amb la traducció literal de P. BOSCH GIMPERA. (<i>Exhaurit.</i>)	
El Gènesi, versió de l'hebreu segons els textos originals, i amb anotació, de Mn. FREDERIC CLASCAR	5
Edició en paper de fil	20
Museu: Hero i Leandre. Text grec amb la versió literal en prosa de L. SEGALÀ i en hexàmetres d'AMBROSI CARRION, duent en apèndix les traduccions inèdites, en vers, de P. BERTRAN I BROS i J. M. PELLICER I PAGÈS . . . . . (<i>Exhaurit</i>)	
Mireia. Poema provençal de FREDERIC MISTRAL. Traducció catalana de MARIA ANTÒNIA SALVÀ . . . . . (<i>Exhaurit.</i>)	
Tercera edició. . . . . (<i>En premsa.</i>)	
El Càntic dels Càntics. Versió de l'hebreu, per Mn. FREDERIC CLASCAR	3
Els IV llibres de les Geòrgiques, de Publi Virgili Maró, traducció en vers per Mn. LLORENÇ RIBER.	6
L'Èxode, versió de l'hebreu, per Mn. FREDERIC CLASCAR	8
Exposició de l'Ortografia Catalana, extret del Diccionari Ortogràfic de l'Institut d'Estudis Catalans	0,50
Butlletí de Dialectologia Catalana (publicació semestral des de 1913).	
Vol. I (abril-desembre 1913)	3
» II (gener-juny 1914)	1,50
» II (juliol-desembre 1914)	2
» III (gener-juny 1915)	2,50
» III (juliol-desembre 1915). (<i>Exhaurit</i>)	
» IV (gener-juny 1916) . . . . . (<i>Exhaurit</i>)	
» IV (juliol-desembre 1916)	3
» V (gener-desembre 1917)	4
» VI (gener-juny 1918)	2,50
» VI (juliol-desembre 1918)	2,50
» VII (gener-desembre 1919)	5
» VIII (gener-desembre 1920)	5
» IX (gener-desembre 1921)	5
» X (gener-desembre 1922)	10

	Ptes.
Vol. XI (gener-juny 1923)	5
» XI (juliol-desembre 1923)	5
» XII (gener-desembre 1924)	10
» XIII (gener-juny 1925)	5
» XIII (juliol-desembre 1925)	5
» XIV (gener-desembre 1926)	5
» XV (gener-desembre 1927)	5
» XVI (gener-desembre 1928)	5
» XVII (gener-desembre 1929)	10
» XVIII (gener-desembre 1930)	20
» XIX (gener-desembre 1931)	20

BIBLIOTECA FILOLÒGICA

I.—Documents en vulgar per a l'estudi de la llengua (segles XI, XII i XIII); per Mn. PERE PUJOL. . . . . (<i>Exhaurit.</i>)	
II.—Die Mundart von Alacant. — Beitrag zur Kenntnis des Valencianischen, von Dr. PERE BARNILS	4
III.—Diccionari Aguiló.	
En rústica:	
Fasc. I a X (III, IV i V <i>exhaurits</i>). Cada un	4
Vols. V, VI, VII i VIII. Cada un	10
Relligats:	
Vols. V, VI, VII i VIII. Cada un	15
En paper de fil. Vols. I a VIII. Cada un	30
Bibliografia del Diccionari Aguiló. (<i>En premsa</i>)	
IV.—La frontera catalano aragonesa, per ANTONI GRIERA. Fasc. I . . . . . (<i>Exhaurit.</i>)	
V.—Textes catalans avec leur transcription phonétique, précédés d'un aperçut sur les sons du catalan, per J. ARTEAGA PEREIRA, ordenats per P. BARNILS	4
VI.—Estudis romànics. (Llengua i Literatura), vol. I	8
VII.—Vocabulari català-alemany de l'any 1502, edició facsímil segons l'únic exemplar conegut, acompanyada de la transcripció, d'un estudi preliminar i de registres alfabètics, per P. BARNILS	12
VIII.—Diccionari de rims, de Jaume March, editat per A. GRIERA	10

	Ptes.		Ptes.
IX.—Estudis romànics (Llengua i Literatura), vol. II	12	XVI.—Notes lingüístiques d'argot barcelonais, par M. L. WAGNER	10
X.—La versione catalana dell'inchiesta del San Graal, secondo il Codice dell'Ambrosiana di Milano I. 79 sup., publicata da VINCENZO CRESCINI e VENANCIO TODESCO	10	Atlas lingüístic de Catalunya, per A. GRIERA, vols. I a IV. Cada vol.	75
XI.—Diccionari ortogràfic, redactat sota la direcció de P. FABRA, president de la Secció Filològica (tercera edició).	(Exhaurit.)	Edició en paper de fil	150
XII.—Gramàtica catalana, per POMPEU FABRA (setena edició)	3,50	Id., vol. V. . . . . (En premsa.)	
XIII.—Bibliographie élémentaire de l'ancien provençal, par J. ANGLADE.—L'article majorquin et l'article roman dérivé de «ipse», par P. ROKSETH —Les vocals tòniques del rossellonès, per P. BARNILS.—El llenguatge com a fet estètic i com a fet lògic, per M. de MONTOLIU	10	MEMÒRIES PUBLICADES A DESPESES DE LA INSTITUCIÓ PATXOT	
XIV.—Epistolari d'En Milà i Fontanals, correspondència recollida i anotada per LLUÍS NICOLAU D'OLWER. Vol. I . . . . . Vol. II	10 15	Vol. I: Fasc. I.—POMPEU FABRA, La coordinació i la subordinació en els documents de la Cancilleria catalana durant el segle XIV	2
XV.—La Culture des Céréales a Majorque, par P. ROKSETH.	10	Fasc. II.—JOSEPH ANGLADE, Les Flors del Gay Saber	8
		Fasc. III.—PAUL AEBISCHER, Études de Toponymie Catalane.	11
		LABORATORI DE FONÈTICA	
		Estudis fonètics.—I.	20
		En dipòsit:	
		Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Barcelona, 1908	5

SECCIÓ DE CIÈNCIES

	Ptes.		Ptes.
Treballs del Servei Tècnic del Paludisme (1915-1916) . . . . . (Exhaurits.)		Any VII, fasc. únic . . . . . Cada un	4
Treballs de la Societat de Biologia, publicats sota la direcció d'A. PI I SUÑER. Volums I a XIII. (Anys 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920-21, 1922, 1923-24, 1925-27, 1928-29 i 1930-31). (Vols. II i IV exhaurits). Cada un	20	» VIII, fasc. únic . . . . . »	4
Vol. XIV . . . . . (En premsa.)		» IX. . . . . (En preparació.)	
Arxius.		» X, fasc. únic. . . . . »	4
Any I, fasc. I (exh.), II i III. Cada un	4	» XI, fasc. únic . . . . . »	4
» II, fasc. I, II i III . . . . . »	4	» XII, fasc. primer . . . . . »	4
» III, fasc. I, II i III . . . . . »	4	Monografia mundial de l'ordre dels Rafidiòpters (Ins.), pel P. LLONGÍ NAVÀS, S. J. . . . . (Exhaurida.)	
» IV, fasc. I a IX . . . . . »	2	Col·lecció de cursos de Física i Matemàtica, dirigida per E. TERRADAS.	
» V, fasc. I a VI . . . . . »	2	Vol. I.—E. TERRADAS, Els elements discrets de la matèria i la radiació.	3
» VI, fasc. I, II-V i VI-IX . . . . . »	3	Vol. II.—J. REY PASTOR, Teoria de la representació conforme.	3

	Ptes.		Ptes.
Vol. III. — J. HADAMARD, <i>Poincaré i la teoria de les equacions diferencials</i> . . .	3	SERVEI METEOROLÒGIC DE CATALUNYA	
Vol. IV. — J. PALACIOS, <i>Propietats dels gasos ultraenrarits</i>	3	Notes d'estudi, dirigides per E. FONTSERÈ, Fasc. I a LVII.	Cada un 2
Vol. V.—LEVI CIVITA, <i>Qüestions de Mecànica clàssica i relativista</i>	3	Treballs de l'Estació Aerològica de Barcelona, per E. FONTSERÈ.	
Vol. VI. — F. SEVERI, <i>Sobre funcions de dues variables complexes</i>	5	Vol. I, 1914	4
		Vol. II	(Exhaurit)
Biblioteca Filosòfica, dirigida per PERE COROMINES.		MEMÒRIES PUBLICADES A DESPESES DE LA INSTITUCIÓ PATXOT	
Vol. I.— <i>Vives a Anglaterra</i> , per FORSTER WATSON	10	Vol. I:	
Vol. II.— <i>La Natura i la Història</i> , per P. DORADO MONTERO	6	Fasc. I.—M. ALVAREZ CASTRILLON, <i>Microsismes observats a Barcelona durant els anys 1915 i 1916</i>	4
Vol. III.— <i>Introducció a la Logística</i> , vol. I, per DAVID GARGIA	25	Fasc. II.—R. JARDÍ, <i>Estudis de la intensitat de la pluja a Barcelona</i>	3
Anuari de la Societat Catalana de Filosofia. Any I (1923)	20	SOCIETAT CATALANA DE CIÈNCIES FÍSiques, QUÍMIQUES I MATEMÀTIQUES	
		Memòries, Vol. I (1932-1933):	
FLORA I FAUNA DE CATALUNYA dirigides per JOSEP M. ^a BOFILL I PICHOT		Fasc. I.—M. MASRIERA I RUBIO, <i>Concordància de la termodinàmica i la cinètica en la isòcora de reacció</i>	4
Flora de Catalunya, per J. CADEVALL		Fasc. II.—J. BALTÀ ELIAS, <i>Les radiopertorbacions naturals (atmosfèrics) en meteorologia</i>	4
Vol. I	25	Fasc. III.—C. PI-SUÑER BAYO, <i>El complex vitamínic B</i>	4
» II	25	Fasc. IV.—DAVID GARCIA, <i>Assaigs moderns per a la fonamentació de les matemàtiques</i>	4
» III.	30	Fasc. V.—EDUARD FONTSERÈ, <i>Les estacions meteorològiques de muntanya fundades per la Generalitat amb motiu de l'Any Polar 1932-1933</i>	4
» IV, a despeses de la Institució Patxot	35	Fasc. VI.—M. FAURA I SANS, <i>Expedició científica per la Fenoscàndia (Suècia, Noruega, Finlàndia i Rússia) i regions circumpolar nòrdiques, realitzada durant l'estiu del 1931</i>	6
Malacologia, per M. CHIA		Vol. II:	
Fasc. I i II.	Cada un 5	Fasc. I.—B. BASSEGODA, <i>Matemàtiques i Arquitectura</i>	4
» III	1		
Entomologia.			
Dipters. Fasc. I, per J. ARIAS ENCOBET	5		
Coleòpters. <i>G. Carabus</i> . Fasc. I, per A. CODINA.	7		
Hemipters, per A. CODINA	7		
Neuròpters, pel P. LLONGÍ NAVÀS.			
Fasc. I. <i>Monografia general de Catalunya</i>	7		
» II. <i>Mecòpters</i>	3		
» III. <i>Rafidiòpters</i>	7		
Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural.			
Vol. I a VI. (Anys 1915, 1916, 1917, 1918, 1919-20 i 1921-22).	Cada un 15		

	Ptes.		Ptes.
Butlletí de la Biblioteca de Catalunya.			
Any I, 1914, n.º 1 (gener-abril)	1,50	ANGLÈS, pbri. Vol. I: In festo Beati Georgii.	20
n.º 2 (maig-agost)	3	Vol. IV. — Musici organici Iohannis Cabanilles (1644-1712). Opera Omnia nunc in lucem edita cura et studio HYGINI ANGLÈS, pbri. Vol. I	20
n.º 3 (setembre-desembre)	1,50	Vol. V. — El Canto Mozárabe. Estudio histórico-crítico de su antigüedad y estado actual, por CASIANO ROJO y GERMAN PRADO, monjes de Silos, O. S. B.	15
» II, 1915, n.º 4 (gener-agost)	4	Vol. VI. — El còdex polifònic de Las Huelgas (Burgos) dels segles XIII-XIV. Fac-símil, transcripció i estudi per mossèn HIGINI ANGLÈS. 3 vols.	300
n.º 5 (setembre-desembre)	2	Vol. VII. — Iohannis Pujol (1573-1626) Opera Omnia... cura et studio HYGINI ANGLÈS, vol. II.	20
» III, 1916, n.º 6 (gener-desembre)	5	Vol. VIII. — Musici organici Iohannis Cabanilles (1644-1712). Opera Omnia nunc in lucem edita cura et studio HYGINI ANGLÈS, pbri. Vol. II.	20
» IV, 1917, n.º 7 (gener-desembre)	10	Vol. IX. — Antoni Soler (1729-1789). Sis quintets per a instruments d'arc i orgue o clave obligat. Transcripció i revisió per ROBERT GERHARD. Introducció i estudi de Mn. HIGINI ANGLÈS, prev.	30
» V, 1918-1919, n.º 8.	20	Vol. X. — La Música a Catalunya fins al segle XIII, per HIGINI ANGLÈS, prev.	
» VI, 1920-1922, n.º 9.	30	Vol. XI. — Celos aun del aire matan. Ópera del siglo XVII. Texto de Calderón y música de Juan Hidalgo, por JOSÉ SUBIRÀ	10
» VII, 1923-1927.	30	Vol. XII. — El «villancico» i la cantata del segle XVIII a València, per VICENS RIPOLLÈS, pvre. . . . . (En premsa.)	
» VIII . . . . . (En premsa.)			
Butlletí d'adquisicions.			
Any 1918 . . . . . (Exhaurit.)			
Anys 1919 a 1922. Cada un	0,50		
Catàleg de la Col·lecció Cervàntica Bonsoms, per JOAN GIVANEL I MAS.			
Vol. I (1590-1800)	20		
Edició de 40 exemplars numerats en paper de fil	40		
Vol. II (1801-1879)	30		
Edició de 40 exemplars numerats en paper de fil	50		
Vol. III (1880-1915).	40		
Edició de 40 exemplars numerats en paper de fil	60		
Publicacions del Departament de Música de la Biblioteca de Catalunya.			
Vol. I. — Els Madrigals i la Missa de Difunts d'En Brudieu. Transcripció i notes històriques i crítiques per FELIP PEDRELL i Mn. HIGINI ANGLÈS, prev.	20		
Vol. II. — Catàleg dels manuscrits musicals de la Col·lecció Pedrell, per Mn. HIGINI ANGLÈS. . . . . (Exhaurit.)			
Vol. III. — Iohannis Pujol (1573-1626). In alma Cathedrali Bacinonensi cantus Magistri Opera Omnia nunc primum in lucem edita cura et studio HYGINI			
		<i>En dipòsit:</i>	
		Catàleg de la Biblioteca musical de la Diputació de Barcelona, per FELIP PEDRELL (2 vols.)	65

Universitat Autònoma de Barcelona

Servei de Biblioteques

Biblioteca d'Humanitats

AB/656

1500650211
